

AKADEMIA OBRONY NARODOWEJ

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
KATEDRA DOWODZENIA

AON wewn. 4430/92

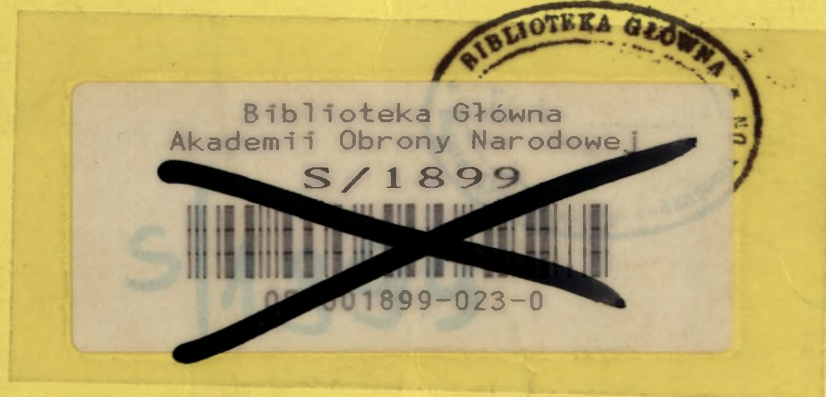
~~Do użytku służbowego~~

Egz. Nr 23

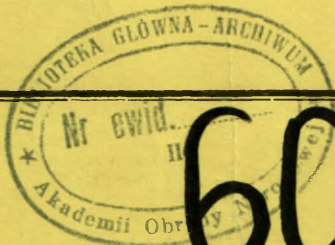
Ppłk dypl. Stanisław LEPKA

DZIAŁANIE SZTABU ZWIĄZKU TAKTYCZNEGO
(ODDZIAŁU) PODCZAS PRZYGOTOWANIA
I REALIZACJI PRZEMIESZCZANIA I ROZMIESZCZANIA
WOJSK

Materiał studyjny

WARSZAWA

60438

1992

JW.

AKADEMIA OBRONY NARODOWEJ

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
KATEDRA DOWODZENIA

AON wewn. 4430/92

Do użytku służbowego

Egz. Nr 23

Ppłk dypl. Stanisław LEPKA

DZIAŁANIE SZTABU ZWIĄZKU TAKTYCZNEGO (ODDZIAŁU) PODCZAS PRZYGOTOWANIA I REALIZACJI PRZEMIESZCZANIA I ROZMIESZCZANIA WOJSK

Materiał studyjny

S/1899

SPIS TREŚCI

WSTĘP.....	5
Rozdział I. PLANOWANIE I ORGANIZOWANIE MARSZU.....	7
1. Praca sztabu do czasu otrzymania zadania do marszu ..	10
2. Praca sztabu po otrzymaniu zadania dotyczącego marszu	11
2.1. Udział sztabu w wypracowaniu decyzji przez do- wódcę, jej opracowanie i przekazanie zadań do wojsk	11
2.2. Organizacja i prowadzenie rekonesansu	39
2.3. Udział sztabu w organizacji współdziałania	41
2.4. Planowanie i organizowanie zabezpieczenia bojowego marszu	43
2.5. Organizacja służby porządkowo-ochronnej	49
2.6. Kontrola gotowości wojsk do wykonania marszu ..	52
Rozdział II. PRACA SZTABU PODCZAS PROWADZENIA MARSZU ...	54
Rozdział III. PRACA SZTABU PODCZAS ORGANIZACJI PRZEWOZU WOJSK	61
1. Praca sztabu podczas przewozu wojsk transportem kolejowym	61
2. Praca sztabu podczas przewozu wojsk transportem powietrznym	72
3. Właściwości organizacji przesunięcia wojsk sposobem kombinowanym	74
Rozdział IV. PRACA SZTABU ZWIĄZKU TAKTYCZNEGO /ODDZIAŁU/ PODCZAS ROZMIESZCZANIA WOJSK W TERENIE	81
ZAKOŃCZENIE	89
LITERATURA.....	91

W S T E P

W literaturze przedmiotu spotyka się szereg pojęć dotyczących bezpośrednio lub pośrednio ruchu wojsk, takich jak: przemieszczanie, przesunięcie, manewr, przegrupowanie, marsz, przerzut itp.

Pod pojęciem "przemieszczanie" w zasadzie należy rozumieć każdy ruch bez względu na to, przy pomocy jakich środków transportowych się on odbywa. Zatem w ramach tego pojęcia mieszczą się takie rodzaje ruchu wojsk jak: marsz, przewóz, przerzut. Jest ono w stosunku do nich pojęciem nadrzędnym.

Marsz jest integralną częścią manewru wojsk i ma na celu ich przesunięcie do zawczasu przewidzianego rejonu /np. ześrodkowania, wyjściowego itp./, bezpośrednio do pasa /rejonu/ obrony lub na rubież wprowadzenia do walki. Marsz - podobnie jak każdy rodzaj działalności bojowej wojsk - powinien być wszechstronnie zorganizowany i zabezpieczony. Wymogi te uwarunkowane są zarówno koniecznością zapewnienia terminowego i bezkolizyjnego ruchu wojsk, jak i utrzymania ich w stałej gotowości bojowej do prowadzenia walki.

Marsz - w odróżnieniu od innych form przesunięcia - wykonywany jest na etatowych środkach transportu /lądowego/ wojsk. W sprzyjających warunkach do przewozu sprzętu ciężkiego - jak na przykład czołgów - mogą być wykorzystane przyczepy niskopodwoziowe.

Związek taktyczny /oddział/ może wykonywać marsz przed wybuchem wojny, w początkowym jej okresie lub w czasie jej trwania.

W okresie poprzedzającym wybuch wojny związek taktyczny /oddział/ może otrzymać szczegółowy harmonogram marszu, w którym będą podane między innymi: drogi marszu oraz rejon docelowy i termin jego osiągnięcia; terminy przekroczenia linii /punktu/ wyjściowej i wyrównania oraz zakończenia marszu; rejon odпочynków i czas ich trwania; kolejność marszu oddziałów związku taktycznego; zasadnicze przedsięwzięcia zabezpieczenia marszu.

Najtrudniejsze warunki przygotowania i wykonania marszu powstaną z chwilą wybuchu wojny jak i też w czasie jej trwania z uwagi na złożoną sytuację na ziemi i w powietrzu. Istnieć będzie ciągle zagrożenie wykonania przez nieprzyjaciela uderzeń jądrowych i innymi środkami masowego rażenia oraz środkami konwencjonalnymi na oddziały /pododdziały/ w rejonach ich rozmieszczenia lub na drogach marszu. Mogą również wystąpić obszary skażeń i zakażeń, pożarów, zniszczeń, zatopień i zawałów, a także mogą być zniszczone węzły i odcinki dróg, mosty, wiadukty i inne urządzenia komunikacyjne. Ponadto na urządzenia komunikacyjne i maszerujące oddziały /pododdziały/ mogą oddziaływać grupy specjalne nieprzyjaciela jak i też siły desantów.

Dowódca i sztab związku taktycznego /oddziału/, zazwyczaj będą organizowali marsz w ograniczonym lub niekiedy nawet skrajnie ograniczonym czasie z zasady przy braku dostatecznych danych o sytuacji, zwłaszcza nieprzyjaciela.

Wymienione wyżej warunki będą znacznie utrudniały pracę dowódcy i sztabu związku taktycznego /oddziału/ zarówno w okresie przygotowywania, jak i w toku prowadzenia marszu.

Powyższe uwarunkowania w zbliżonym treściowo zakresie będą występowały również podczas przygotowania i realizacji przemieszczania wojsk innymi sposobami /przewóz, przerzut/.

R o z d z i a ł I

PLANOWANIE I ORGANIZOWANIE MARSZU

Bezpośrednią realizację dowolnych działań bojowych poprzedza każdorazowo ich przygotowanie. Wykonywanie marszu jest również poprzedzone etapem przygotowania, obejmującym szereg przedsięwzięć wykonywanych przez sztab i inne organy dowodzenia, głównie w zakresie jego planowania organizowania i wszechstronnego zabezpieczenia.^{1/} Zgodnie z obowiązującymi dotychczas ustaleniami, przygotowanie marszu obejmuje:

- organizację marszu, na którą składa się: powzięcie decyzji; postawienie zadań podległym wojskom; organizacja: współdziałania, zabezpieczenia marszu, służby porządkowo-ochronnej, dowodzenia; planowanie marszu;

- obsługę techniczną pojazdów i uzbrojenia, uzupełnienie środków materiałowych /w tym szczególnie zgromadzenie doraźnych zapasów paliwa przy sprzęcie/;

- przygotowanie stanów osobowych do wykonywania marszu;

- przygotowanie rejonu wyjściowego /ześrodkowania/ do opuszczenia;

- kontrolę gotowości wojsk do wykonania zadania.^{2/}

Powyższe zestawienie czynności składowych "przygotowania marszu", jak i też regulaminowe odnoszące się do szeroko rozumianego pojęcia "przygotowanie działań bojowych", nie odpowiada w zasadzie ustaleniom nauk prakseologicznych oraz

1/ Por. Słownik podstawowych terminów wojskowych, MON, Warszawa 1977 r.

2/ Przedstawiona agregacja, jak i podział przedsięwzięć wchodzących w zakres pojęcia "przygotowanie marszu" przyjęto na podstawie analogii do jego regulaminowej wykładni odnoszącej się do przygotowania natarcia, obrony. Por. Regulamin walki ..., Sygn.Szkol. 636/85, W-wa 1985, s. 107, 268.

teorii organizacji.^{3/} Powołując się na J. Zieleniewskiego,^{4/} przygotowanie działań obejmuje pierwsze trzy elementy cyklu działania zorganizowanego, tj.:

1. stwierdzenie celu; 2. planowanie /organizowanie toku działań/; 3. pozyskiwanie zasobów i organizowanie struktur pojmowanych statycznie.

Podobne treści w odniesieniu do tego pojęcia przyporządkowują również inni teoretycy nauk prakseologicznych, np. Le Chatelier, A. Podgórecki.

Wykorzystując dorobek tych nauk uważa się, że istnieje potrzeba przyjęcia innego, aniżeli przedstawiono dotychczas, zestawienia treści składowych pojęcia - przygotowanie działań bojowych.

Otóż w myśl powyższego przygotowanie działań bojowych powinno obejmować:

- planowanie działań bojowych, a w tym: podjęcie decyzji oraz opracowanie planu działań :

- organizowanie działań bojowych, tj. postawienie zadań, utworzenie ugrupowania bojowego; zorganizowanie: ogniowego porażenia przeciwnika, współdziałania, zabezpieczenia działań bojowych, zabezpieczenia logistycznego, systemu dowodzenia oraz służby porządkowo-ochronnej;

- przygotowanie wojsk do wykonania zadania;

- rozbudowę inżynieryjną pasa /rejonu/ obrony lub rejonu wyjściowego do działań;

- kontrolę gotowości wojsk do wykonania zadań oraz inne przedsięwzięcia wynikające z aktualnych potrzeb.

Tak sformułowana ogólna treść pojęcia "przygotowanie działań bojowych" może być zawsze szczegółowo przystosowana do potrzeb dowolnego rodzaju działań bojowych.

^{3/} Por. T. Pszczołowski, Mała encyklopedia prakseologii i teorii organizacji, Wyd. Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław 1978, s. 198.

^{4/} Por. J. Zieleniewski, Organizacja zespołów ludzkich, PWN, W-wa 1964, s. 276.

W odniesieniu do marszu, jego przygotowanie obejmowałoby zatem następujące przedsięwzięcia:

- planowanie marszu /podjęcie decyzji, opracowanie planu marszu rozumianego jako mapa decyzji /plan marszu/ oraz plany użycia rodzajów wojsk i zabezpieczenia/;

- organizowanie marszu /postawienie zadań; organizacja: współdziałania, zabezpieczenia marszu, wsparcia logistycznego, systemu dowodzenia, służby porządkowo-ochronnej/;

- osiągnięcie gotowości do wykonywania marszu;

- rozbudowę inżynieryjną rejonu wyjściowego;

- obsługę techniczną pojazdów i uzbrojenia, uzupełnienie środków materiałowych, w tym szczególnie zapasy doraźne MPS przy sprzęcie;

- kontrolę gotowości wojsk do wykonania zadania.

Inne jeszcze zestawienie przedsięwzięć przygotowania marszu zawiera projekt regulaminu taktycznego wojsk lądowych^{5/}, obejmują one:

- planowanie marszu /podjęcie decyzji, ustalenie głównych problemów współdziałania, zabezpieczenia bojowego i wsparcia logistycznego oraz opracowanie dokumentów bojowych/;

- organizowanie marszu /postawienie zadań bojowych, zorganizowanie systemu dowodzenia, współdziałania, zabezpieczenia bojowego i wsparcia logistycznego/;

- osiągnięcie gotowości związku taktycznego /oddziału/ do wykonywania marszu /obsługa techniczna pojazdów i uzbrojenia, uzupełnienie środków materiałowych, rozwinięcie posterunków regulacji ruchu, itp./.

^{5/} Por. Regulamin taktyczny wojsk lądowych Sił Zbrojnych RP /dywizja, brygada, pułk/, cz.I. Projekt. Wyd. AON, Warszawa 1992.

1. Praca sztabu do czasu otrzymania zadania do marszu

Dowódca i oficerowie sztabu związku taktycznego /oddziału/ do czasu otrzymania zadania marszu, na podstawie przewidywań i zarządzeń wstępnych /przygotowawczych/ zbierają dane o sytuacji, dokonują ich oceny oraz wykonują niezbędne przedsięwzięcia dla zorganizowania marszu i przygotowania oddziałów /pododdziałów/ do jego wykonania.

Często może wystąpić również konieczność równoległego wykonywania przedsięwzięć mobilizacyjnego rozwijania wojsk co stwarza potrzebę właściwego podziału pracy dowództwa w odniesieniu do istniejących zadań.

S z e f s z t a b u z w i ą z k u t a k t y - c z n e g o /o d d z i a ł u/ na podstawie wytycznych dowódcy, posiadanych informacji i przewidywanego rozwoju sytuacji wydaje wytyczne dotyczące zazwyczaj: zbierania danych o sytuacji i ich opracowania; przygotowania oddziałów /pododdziałów/ do wykonania marszu; organizacji i przeprowadzenia rekonesansu trudnych do pokonania odcinków /rejonów/ terenu na prawdopodobnym kierunku marszu; organizacji punktów dowodzenia i pracy na nich.

S z e f w y d z i a ł u o p e r a c y j n e g o s z t a b u Z T /s t a r s z y o f i c e r o p e r a - c y j n y s z t a b u o d d z i a ł u/: uaktualnia stan i położenie oddziałów /pododdziałów/ oraz ocenia ich możliwości marszowe; zbiera, uaktualnia i ocenia dane o stanie drożni i terenie do niej przyległym, obiektach komunikacyjnych oraz przeszkodach w nakazanym /przewidywanym/ pasie lub na kierunku marszu; zbiera dane o warunkach meteorologicznych i ocenia ich wpływ na wykonanie marszu przez oddziały /pododdziały/; organizuje i przeprowadza zazwyczaj wspólnie z innymi oficerami sztabu oraz szefami rodzajów wojsk i służb rozpoznanie trudnych do pokonania odcinków /rejonów/ terenu na prawdopodobnym kierunku marszu; może przy współudziale szefa artylerii, szefa OPL, szefa saperów i - w miarę potrzeb - innych osób funkcyjnych

opracować warianty ugrupowania marszowego dywizji /pułku/; organizuje zaopatrywanie oficerów sztabu, szefów rodzajów wojsk i służb oraz oddziałów /pododdziałów/ w mapy i przygotowuje nowe mapy robocze /jeżeli zachodzi potrzeba/; przygotowuje blankiety /wzory/ kalendarzowego planu przygotowania marszu, rozkazu lub zarządzenia bojowego, legendy do planu marszu, zarządzeń zabezpieczenia działań bojowych i zarządzenia o organizacji służby porządkowo-ochronnej.

Ponadto może on, zgodnie z wytycznymi szefa sztabu związku taktycznego /oddziału/, opracować i przekazać podwładnym niezbędne zarządzenia wstępne /przygotowawcze/ dotyczące przygotowania oddziałów /pododdziałów/ do marszu.

2. Praca sztabu po otrzymaniu zadania dotyczącego marszu

Po otrzymaniu zadania dotyczącego marszu dowódca związku taktycznego /oddziału/ przeprowadza jego analizę, ocenia sytuację i podejmuje decyzję o marszu, stawia zadania bojowe, organizuje współdziałanie i zabezpieczenie bojowe marszu. Ponadto może kontrolować przygotowanie do marszu w oddziałach /pododdziałach/ oraz udzielać im pomocy.

W tym okresie sztab związku taktycznego /oddziału/ bierze udział w wypracowaniu decyzji przez dowódcę, organizacji współdziałania i zabezpieczenia marszu, wykonuje czynności planistyczno-organizacyjne, przekazuje zadania bojowe i inne informacje decyzyjne wykonawcom, kontroluje przygotowanie do marszu w oddziałach /pododdziałach/ i udziela im pomocy.

2.1. Udział sztabu w wypracowaniu decyzji przez dowódcę, jej opracowanie i przekazanie zadań do wojsk

Z chwilą otrzymania rozkazu /zarządzenia/ bojowego dotyczącego marszu, dowódca związku taktycznego /oddziału/, wspólnie z szefem sztabu i zazwyczaj szefem wydziału operacyjnego /starszym oficerem operacyjnym sztabu oddziału/

nanoszą na uprzednio przygotowane mapy robocze /co najmniej dwie/: nakazany rejon i termin jego osiągnięcia; pas lub drogi marszu; zadania sąsiadów; linię /punkt/ wyjściową, linie /punkty/ wyrównania i terminy ich przekroczenia /jeżeli są podane/ oraz rejony i czas trwania postojów /jeżeli są podane/; zadania sił i środków przełożonego wykonywane na korzyść związku taktycznego /oddziału/ podczas marszu i w razie zetknięcia się z nieprzyjacielem; sytuację skażeń na kierunku marszu, itp. Poza tym uaktualniają dane o nieprzyjacielu i podległych oddziałach /pododdziałach/.

Po naniesieniu zadania bojowego na mapę dowódca osobiście lub wspólnie z szefem sztabu dokonuje jego analizę i kalkuluje czas na przygotowanie marszu /kalkulację czasu dowódca może zlecić szefowi sztabu/.

Analizując treść otrzymanego zadania dowódca powinien przede wszystkim wyjaśnić i zrozumieć: cel realizowanego marszu oraz zamiar wyższego przełożonego / w tym szczególnie takie jego elementy, jak: ilość i długość marszów dobowych; drogi marszu; linię wyjściową i linie wyrównania; rejony i czas odpoczynków; miejsca uzupełnienia środków materiałowych; czas rozpoczęcia i zakończenia marszu; możliwy charakter działań bojowych w przypadku spotkania z nieprzyjacielem naziemnym; sposób osłony przeciwlotniczej itp./. Ponadto powinien rozpatrzyć wynikające z treści zadania problemy wszechstronnego zabezpieczenia marszu, w tym szczególnie przedsięwzięcia realizowane przez przełożonego w zakresie obrony przed środkami precyzyjnego rażenia; zadanie oraz miejsce związku taktycznego /oddziału/ w ugrupowaniu marszowym przełożonego, zarówno podczas marszu jak i na rubieżach przewidywanego spotkania z nieprzyjacielem; zadania sąsiadów oraz sposób współdziałania z nimi; terminy gotowości marszu, jeżeli nie określono czasu jego rozpoczęcia.

Na podstawie przeprowadzonej analizy zadania i uzyskanych stąd wniosków, dowódca określa czynności, które należy niezwłocznie wykonać celem szybszego przygotowania wojsk do marszu. Zazwyczaj dotyczy to przedsięwzięć

związanych z: obsługą tchniczną uzbrojenia i sprzętu; przeglądem i przygotowaniem przyrządów zabezpieczających działanie w nocy lub warunkach ograniczonej widoczności; uzupełnieniem środków materiałowych, w tym szczególnie zapasów paliwa w pojazdach, ewakuacją uszkodzonego sprzętu, rannych i chorych; przygotowaniem grup rekonesansowych, oddziałów i pododdziałów wysyłanych do rozpoznania, oddziałów wydzielonych, oddziałów zabezpieczenia ruchu /OZR/, ubezpieczeń marszowych i regulacji ruchu. Treści powyższych ustaleń przekazywane są do podwładnych w formie zarządzeń wstępnych /przygotowawczych/. Następnie dowódca wydaje szefowi sztabu wytyczne w zakresie: zapoznania oficerów dowództwa z treścią otrzymanego zadania; organizacji rozpoznania dróg marszu i rejonów odpoczynków - w tym celu podczas organizacji marszu bez zagrożenia spotkania się z nieprzyjacielem naziemnym jak najwcześniej wysyła się grupy rekonesansowe, w skład których włącza się oficerów sztabu, rodzajów wojsk i służb, pododdziały wojsk inżynieryjnych, przeciwchemicznych, a także przedstawicieli oddziałów /pododdziałów/; w przypadku organizacji marszu w przewidywaniu wejścia do walki - także w zakresie organizacji rozpoznania przeciwnika; służby regulacji ruchu oraz przygotowania danych niezbędnych do podjęcia decyzji.

Na podstawie wytycznych dowódcy szef sztabu organizuje pracę stanowiska dowodzenia na czas wypracowania decyzji. Określa w tym względzie terminy zasadniczych czynności składowych przygotowania marszu, treść i formę opracowywanych przez oficerów sztabu /szefów rodzajów wojsk i służb/ danych oraz terminy ich meldowania, rodzaj i czas wykonania zasadniczych dokumentów bojowych. Szef sztabu w tym okresie - stawia również zadania na rozpoznanie oraz określa treść i sposób przekazania zarządzeń wstępnych /przygotowawczych/ do podległych wojsk.

Dowódca przystępuje następnie do oceny sytuacji. W czynności tej, oprócz szefa sztabu biorą udział oficerowie sztabu oraz szefowie rodzajów wojsk i służb, którzy w formie

meldunków przedstawiają przygotowane wnioski, propozycje, obliczenia i kalkulacje.

S z e f w y d z i a ł u r o z p o z n a w c z e g o s z t a b u Z T /s t a r s z y o f i c e r r o z p o z n a n i a s z t a b u o d d z i a ł u/, oceniając nieprzyjaciela, przygotowuje dane dotyczące: możliwości użycia przez niego broni masowego rażenia i lotnictwa; składu jego wojsk; charakteru prowadzonych działań oraz możliwych kierunków zagrożenia; charakteru terenu i możliwości wykorzystania jego właściwości przez nieprzyjaciela; organizacji i prowadzenia rozpoznania; składu i miejsca odvodu sił i środków rozpoznania w ugrupowaniu marszowym związku taktycznego /oddziału/; sposobu odbioru danych z rozpoznania powietrznego bezpośrednio z pokładu samolotów; wiadomości, na jakie należy złożyć zapotrzebowanie do sztabu nadrzędnego.

Po złożeniu meldunku, szef wydziału rozpoznawczego sztabu związku taktycznego /starszy oficer rozpoznania sztabu oddziału/ na polecenie dowódcy lub szefa sztabu, niezwłocznie wysyła odpowiednie organy rozpoznawcze do prowadzenia rozpoznania na drogach marszu /rubieżach, w rejonach/.

S z e f w y d z i a ł u o p e r a c y j n e g o s z t a b u z w i ą z k u t a k t y c z n e g o /s t a r s z y o f i c e r o p e r a c y j n y s z t a b u o d d z i a ł u/, dokonując szczegółowej oceny położenia wojsk własnych, terenu, sytuacji skażeń i zakażeń oraz warunków hydrologiczno-meteorologicznych, przy pomocy podległych mu oficerów oraz współudziale szefów rodzajów wojsk, przygotowuje dane dotyczące: położenia, stanu i możliwości marszowych oddziałów /pododdziałów/; wpływu terenu na organizację i wykonanie marszu /wybór dróg w pasie marszu i ocena ich stanu, wybór rejonów postojów /odpoczynków/, określenie rubieży terenowych ważnych z taktycznego punktu widzenia, ocena prawdopodobnych rubieży spotkania z przeciwnikiem, określenie linii /punktu/ wyjściowej i wyrównania/; wpływu sytuacji skażeń oraz

warunków hydrologiczno - meteorologicznych na wykonanie marszu; możliwych wariantów ugrupowania marszowego oraz podziału sił i środków; stosunku sił i środków na prawdopodobnych rubieżach spotkania z nieprzyjacielem; kalkulacji marszowych /a w tym określenie terminu rozpoczęcia wyciągania kolumn, przekroczenia linii wyjściowej lub punktu wyjściowego, przekroczenia linii lub punktu wyrównania, rubieży możliwego spotkania z nieprzyjacielem, czasu trwania postojów/; potrzeb i możliwości realizacji przedsięwzięć w zakresie maskowania, obrony przed bronią masowego rażenia, walki z desantami i grupami dywersyjno - rozpoznawczymi przeciwnika; organizacji służby porządkowo - ochronnej.

Oprócz tego, szef wydziału operacyjnego sztabu związku taktycznego /starszy oficer operacyjny sztabu oddziału/ kończy w tym okresie opracowanie kalendarzowego planu przygotowania marszu. *? Org nie są siady.*

Przygotowując kalkulacje i obliczenia dotyczące marszu, wydział operacyjny sztabu związku taktycznego /starszy oficer operacyjny sztabu oddziału/ i inne osoby funkcyjne organów dowodzenia tego szczebla mogą korzystać z niżej podanych wzorów:

Wzory do obliczenia czasu i rubieży prawdopodobnego spotkania z nieprzyjacielem

$$T = \frac{D}{V_1 + V_2} \quad /1/ \quad P = T * V_1 \quad /2/$$

gdzie:

T - poszukiwany czas spotkania w godzinach;

D - odległość w km od czoła kolumny wojsk własnych /linii wyjściowej/ do przeciwnika;

V_1 - średnia prędkość marszu kolumny wojsk własnych w km/godz.;

V_2 - średnia prędkość marszu kolumny wojsk nieprzyjaciela w km/godz.;

P - rubież prawdopodobnego spotkania się z nieprzyjacielem w km od czoła kolumny wojsk własnych lub od linii /punktu/ wyjściowej.

Przykład: Obliczyć czas T i rubież prawdopodobnego spotkania pułku z czołowymi oddziałami nieprzyjaciela P , maszerującego jako awangarda dywizji, jeżeli odległość od jego czoła do nieprzyjaciela $D = 270$ km, prędkość jego marszu $V_1 = 20$ km/godz., a prędkość marszu nieprzyjaciela $V_2 = 25$ km/godz.

Rozwiązanie:

$$T = \frac{D}{V_1 + V_2} = \frac{270}{20 + 25} = 6 \text{ godzin}$$

$$P = T * V_1 = 6 * 20 = 120 \text{ km}$$

Odpowiedź: Spotkanie z nieprzyjacielem możliwe jest za 6 godzin na rubieży oddalonej o 120 km od punktu wyjściowego.

W z o r y d o o b l i c z e n i a c z a s u
m a r s z u

Aby obliczyć czas marszu, należy ustalić liczbę i długość odcinków drogi pozwalających na przemarsz kolumn z założoną dla nich prędkością marszu, ogólny czas postojów oraz obliczyć głębokość ugrupowania marszowego kolumny sił głównych i czas ześrodkowania w wyznaczonym rejonie.

Można to wyrazić następującym wzorem:

$$T_m = \frac{D_1}{V_1} + \frac{D_2}{V_2} + \dots + \frac{D_n}{V_n} + T_o + T_z + T_p \quad /3/$$

gdzie:

T_m - czas ogólny na wykonanie marszu w godzinach;

D_1, D_2, \dots, D_n - długość odcinków drogi wyznaczonych według prędkości w marszu w km;

- $V_1, V_2 \dots V_n$ - prędkość marszu na danym odcinku drogi w km/godz.;
- T_o - czas wydzielony na postoje w godzinach;
- T_z - czas na ześrodkowanie się w wyznaczonym rejonie w godzinach;⁶
- T_p - czas potrzebny na pokonanie przeszkody w godzinach.

Ustalając prędkość marszu na poszczególnych odcinkach drogi należy uwzględnić: skład kolumn marszowych i stan techniczny pojazdów, poziom wyszkolenia i stopień zmęczenia kierowców; stan dróg; liczbę przeszkód i prędkość, z jaką mogą być one pokonane; porę roku i doby oraz wpływ warunków hydrologiczno - meteorologicznych; możliwe oddziaływanie nieprzyjaciela; czas marszu wyznaczony przez przełożonego.

Przy określaniu długości odcinków drogi należy pamiętać, że zmierzona na mapie krzywomierzem lub przenośnikiem długość drogi mnożymy przez współczynnik, którego wielkość zależy od charakteru terenu i skali mapy.

Współczynniki poprawek odległości wynikających z rzeźby terenu.^{6/}

Charakter terenu	Współczynnik poprawki dla mapy		
	1:200 000	1:100 000	1:50 000
Górzysty /silnie pocięty/	1,25	1,20	1,15
Pagórkowaty /średnio pocięty/	1,15	1,10	1,05
Równinny /słabo pocięty/	1,05	1,00	1,00

^{6/} Por. Podstawowe kalkulacje operacyjno-taktyczne. Sztab Gen. 1299/87, Wyd. MON 1988, s. 16.

Problem ustalania średniej prędkości dla kolumn marszowych, jest wbrew pozorom zagadnieniem stosunkowo złożonym. Zachodzi tu bowiem konieczność uwzględnienia skutków, jakie wynikają z obowiązujących zasad wykonywania marszu. Otóż marsz wojsk organizowany jest w oparciu o model ruchu sztywnego obiektu liniowego, potocznie "model sztywnego kija". Znaczy to, że całość ugrupowania marszowego na danej drodze przyjmuje się jako sztywny obiekt liniowy o stałej wielkości, zarówno w ruchu jak i też podczas postojów. Przyjęte długości kolumn, jak i odległości między nimi są zatem przez cały czas trwania marszu jednakowe. Niedopuszczalne jest także w tej sytuacji zróżnicowanie prędkości między poszczególnymi elementami ugrupowania marszowego. Prędkość całej kolumny marszowej musi być jednakowa. Każde odstępstwo od tej reguły powoduje wzajemne "najeżdżanie" kolumn na siebie lub ich "rozjeżdżanie", tworząc tym samym przesłanki wystąpienia kolizji i dezorganizacji marszu.

Rozpatrzmy zatem na przykładzie 100 km kolumny /długość ugrupowania marszowego DZ maszerującej po dwóch drogach/ problem określenia średniej prędkości marszu w zróżnicowanej pod względem możliwości jezdnych drożni.

Zakładając, że 275 kilometrowa droga podzielona jest na odcinki $D_1 = 80$ km; $D_2 = 75$ km; $D_3 = 30$ km; $D_4 = 90$ km z możliwą do osiągnięcia na nich średnią prędkością marszu $V_1 = 20$ km/godz; $V_2 = 25$ km/godz; $V_3 = 15$ km/godz i $V_4 = 30$ km/godz, należałoby przypuszczać, że istnieje możliwość efektywnego wykorzystania zakładanych warunków w myśl przedstawionych wyżej wartości liczbowych.

Głębsza analiza tego problemu wskazuje, że przyjęte założenia modelowe ruchu tak wielkiego obiektu liniowego /100 km kolumna/, wykluczają efektywne wykorzystanie zróżnicowanych warunków drogowych ze względu na powstającą dezorganizację przyjętego ugrupowania. Jeżeli całość kolumny dywizyjnej ma zachować w trakcie marszu jednolite, określone na początku ugrupowanie, to zwiększanie lub zmniejszanie prędkości musi być wykonywane jednocześnie we wszystkich jej

elementach. Wprowadzenie zróżnicowanej prędkości dla części ugrupowania, powoduje zawsze bliżej nieokreślone rozciąganie lub ściskanie części sił które burzy w istocie przyjętą tu zasadę.

Jak bowiem wytłumaczyć możliwość ruchu rozpatrywanej kolumny na odcinku D_4 z $V_{sr} = 30$ km/godz bez zmiany przyjętego ugrupowania i wynikających stąd wielkości liniowych, kiedy większość jej elementów będzie na odcinku D_3 umożliwiającym ruch z $V_{sr} = 15$ km/godz.

Podobne zjawisko występuje również w przypadku pokonywania trudno przejezdnych odcinków terenu /cieśniny, podjazdy, przeprawy itp./. Tu również dezorganizacja ruchu i występujące zakłócenia są uzależnione od całkowitej długości kolumny, co do której przyjęto zasadę sztywnego obiektu liniowego.

Tak więc wszelkie kalkulacje dotyczące określenia średniej prędkości marszu muszą uwzględniać ograniczenia wynikające z długości kolumn, jakie przyjmujemy do obliczeń.

Przed obliczeniem czasu, jaki jest niezbędny na ześrodkowanie się związku taktycznego /oddziału/ w nakazanym rejonie, należy obliczyć głębokość ugrupowania marszowego sił głównych oraz głębokość rejonu ześrodkowania.

Aby obliczyć głębokość ugrupowania marszowego sił głównych, ustala się ogólną liczbę pojazdów /wszystkich rodzajów/ znajdujących się w kolumnie sił głównych i przyjmuje 25-50 m odległość między nimi oraz odległość między kompaniami piechoty, kompaniami czołgów w batalionie czołgów - do 200 m, kompaniami czołgów w pułku czołgów - do 2 km, batalionami /dywizjonami/ - do 3 km, pułkami - do 5 km.

Można to wyrazić następującym wzorem:

$$G_u = \frac{P - 1 * Q_d}{1000} + Q_k \quad /4/$$

gdzie:

G_u - głębokość ugrupowania marszowego w km;

P - liczba pojazdów w kolumnie;

O_d - odległość między pojazdami w metrach;

O_k - suma odległości między kolumnami kompanijnymi, batalionowymi i innymi elementami ugrupowania marszowego w km.

Ponadto podczas zajmowania rejonów ześrodkowania należy przyjmować prędkość marszu równą 1/2 lub 3/4 prędkości marszowej.

Przykład: Obliczyć głębokość ugrupowania marszowego sił głównych pułku zmechanizowanego G_u , jeżeli ogólna liczba pojazdów mechanicznych w siłach głównych $P = 370$, odległość między kolumnami kompanijnymi, batalionowymi, stanowiskami dowodzenia i tyłami pułku $O_k = 17,4$ km /osiem odległości między kompaniami piechoty, baterią ppanc i baterią haubic, dwie odległości między kompaniami czołgów, pięć odległości między batalionami, SD i tyłami pułku/.

Rozwiązanie:

$$G_u = \frac{P-1}{1000} * O_d + O_k = \frac{370 - 1}{1000} * 50 + 17,4 \text{ km} = 35,4 \text{ km.}$$

Odpowiedź: Głębokość ugrupowania marszowego sił głównych pułku zmechanizowanego wynosi 35,4 km.

Czas ogólny na zajęcie nowego rejonu przez oddział /pododdział/ oblicza się dzieląc różnicę głębokości kolumny sił głównych oddziału /pododdziału/ i głębokości nowego rejonu przez zakładaną szybkość wchodzenia kolumny do rejonu ześrodkowania.

Można to wyrazić następującym wzorem:

$$T_z = \frac{G_u - G_r}{V} \quad /5/$$

gdzie:

T_z - czas ześrodkowania sił głównych /w godzinach/;

G_u - głębokość kolumny marszowej sił głównych /w km/;

G_r - głębokość nowego rejonu ześrodkowania /w km/;

V - prędkość marszu kolumny sił głównych podczas zajmowania rejonów ześrodkowania /w km/godz./

Przykład: Obliczyć czas ześrodkowania sił głównych pułku zmechanizowanego, jeżeli głębokość kolumny marszowej sił głównych $G_u = 37$ km, głębokość rejonu ześrodkowania $G_r = 12$ km, a prędkość marszu V podczas wchodzenia kolumn do rejonu wynosi 10 km/godz.

Rozwiązanie:

$$T = \frac{G_u - G_r}{V} = \frac{37 \text{ km} - 12 \text{ km}}{10 \text{ km/godz}} = 2,5 \text{ godz.}$$

Odpowiedź: Czas ześrodkowania pułku zmechanizowanego wynosi 2,5 godz.

Na poszczególnych odcinkach dróg mogą występować przeszkody, przy których pokonywaniu prędkość może się znacznie zmniejszyć. W tym wypadku czas potrzebny na pokonanie każdej przeszkody oblicza się oddzielnie, stosując wzór:

$$T_p = \frac{D_p + G_k}{V_p} * 60 \quad /6/$$

gdzie:

T_p - czas potrzebny na pokonanie przeszkody /w minutach/;

D_p - długość odcinka drogi przechodzącej przez przeszkodę /w km/;

G_k - głębokość kolumny marszowej przy zmniejszonych odległościach /w km/;

V_p - prędkość marszu kolumny przez przeszkodę /w km/godz./.

Przykład: Obliczyć czas potrzebny na pokonanie przeszkody przez kolumnę marszową T_p w składzie 220 pojazdów mechanicznych po moście na podporach pływających i przez błotnistą dolinę długości 2 km - po jednym kilometrze na każdym brzegu rzeki - D_p z prędkością marszu V_p po drodze w dolinie rzeki i po moście równej 10 km/godz. Szerokość rzeki wynosi 300 m.

$$T_p = \frac{D_p + G_k}{V_p} * 60 = \frac{2,3 \text{ km} + 11 \text{ km}}{10 \text{ km/godz.}} * 60 = 80 \text{ minut}$$

Odpowiedź: Kolumna marszowa pokona przeszkodę wodną w czasie około 80 minut.

Po dokonaniu oceny drogi marszu i podzieleniu jej na odcinki stosownie do możliwych na nich prędkości marszu kolumny i wykonaniu niezbędnych obliczeń można ustalić czas ogólny, jaki jest potrzebny na osiągnięcie przez oddziały /pododdziały/ wyznaczonego rejonu, stosując wzór /3/.

Przykład: Obliczyć czas ogólny na wykonanie przez pułk zmechanizowany w składzie 250 wozów bojowych i pojazdów mechanicznych, jeżeli: w wyniku oceny drogi marszu podzielono ją na cztery odcinki o długości $D_1 = 80$ km, $D_2 = 75$ km, $D_3 = 30$ km, $D_4 = 90$ km, na których przewidywana średnia prędkość marszu wynosi $V_1 = 20$ km/godz., $V_2 = 25$ km/godz., $V_3 = 15$ km/godz., $V_4 = 30$ km/godz.; na drodze marszu znajduje się przeszkoda wodna o szerokości 400 m, na której czynny jest most pontonowy oraz występuje 3-kilometrowy odcinek drogi przez błotnistą dolinę tej rzeki. $T_p = 1$ godz. 5 minut; ogólny czas planowanych postojów T_o wynosi 6 godz. 30 minut; czas zajęcia nowego rejonu T_z wynosi 1 godz. 45 minut.

Rozwiązanie:

$$\begin{aligned} T_m &= \frac{D_1}{V_1} + \frac{D_2}{V_2} + \frac{D_3}{V_3} + \frac{D_4}{V_4} + T_p + T_o + T_z = \\ &= \frac{80 \text{ km}}{20 \text{ km/godz.}} + \frac{75 \text{ km}}{25 \text{ km/godz.}} + \frac{30 \text{ km}}{15 \text{ km/godz.}} + \\ &+ \frac{90 \text{ km}}{30 \text{ km/godz.}} + 1 \text{ godz. 5 min.} + 6 \text{ godz. 30 min.} + \\ &+ 1 \text{ godz. 45 min.} = 21 \text{ godz. 20 min.} \end{aligned}$$

Odpowiedź: Czas ogólny na wykonanie marszu przez pułk zmechanizowany wynosi 21 godzin 20 minut.

Obliczanie czasów przekroczenia linii /punktów/ wyjściowej i wyrównania przez poszczególne kolumny ugrupowania marszowego dywizji /pułku/.

Czas przekraczania linii /punktu/ wyjściowej i linii wyrównania przez czoło sił głównych podaje zwykle przełożony. Natomiast czas przekroczenia linii /punktu/ wyjściowej i wyrównania przez kolumny oddziałów /pododdziałów/ maszerujące przed i za kolumną oddziału /pododdziału/ stanowiącego czoło sił głównych, oblicza sztab planujący marsz. Czas ten oblicza się w stosunku do czasu przekroczenia tych linii /punktów/ przez czoło oddziału /pododdziałów/ maszerującego na czołe sił głównych. Ponadto należy uwzględnić głębokość kolumn, prędkość ich marszu i ustalone odległości między nimi.

Do tych obliczeń stosuje się następujący wzór:

$$T = T_1 + \frac{G_u + Q_d}{V} * 60 + T_o \quad /7/$$

gdzie:

- T - czas przekroczenia linii /punktu/ wyjściowej lub wyrównania przez czoło kolumny /w godz. i min./
- T₁ - czas przekroczenia linii /punktu/ wyjściowej lub wyrównania przez czoło kolumny sił głównych dywizji /pułku/ względnie przez czoło poprzedniej kolumny marszowej /w godzinach i minutach/;
- G_u - głębokość ugrupowania kolumny poprzedniej - maszerującej w przodzie /przy stosowaniu wzoru ze znakiem plus/ lub tej kolumny marszowej, dla której oblicza się czas przekroczenia linii /punktu/ wyjściowej względnie wyrównania /przy stosowaniu wzoru ze znakiem minus /w km/;
- Q_d - odległość między kolumnami /w km/;
- V - prędkość marszu kolumny marszowej /w km/godz./;
- T_o - czas postoju maszerującej w przodzie kolumny marszowej lub sił głównych /w minutach/.

Wzór ze znakiem minus stosuje się do obliczenia czasu przekroczenia linii /punktu/ wyjściowej przez czoła tych kolumn, które maszerują przed siłami głównymi - na przykład awangardy. Wzór ze znakiem plus stosuje się do obliczania czasu przekroczenia linii /punktu/ wyjściowej przez czoła tych kolumn, które maszerują za czołowym oddziałem /pododdziałem/.

Przkłady:

1. Obliczyć czas przekroczenia punktu wyjściowego przez czoło kolumny awangardy, jeżeli czas przekroczenia punktu wyjściowego przez czoło sił głównych pułku $/T_1/$ wyznaczono na godzinę 20.00, głębokość kolumny awangardy $/G_u/$ wynosi 3 km, odległość między ogonem kolumny awangardy a czołem sił głównych pułku $/O_d/$ wynosi 15 km, prędkość marszu $V = 30$ km/godz.

Rozwiązanie:

$$T = T_1 - \frac{/G_u + O_d/}{V} * 60 + T_o = \frac{/3 \text{ km} + 15 \text{ km}/}{30 \text{ km/godz.}} * 60 + 0 = 20.00 - 36 \text{ min.} = 19.24$$

Odpowiedź: Awangarda pułku powinna przekroczyć czołem punkt wyjściowy o godzinie 19.24.

2. Obliczyć czas przekroczenia punktu wyjściowego przez czoło kolumny batalionu piechoty, który maszeruje za batalionem czołgów. $/T_1/$ wyznaczono na godzinę 14.00, głębokość kolumny batalionu czołgów $/G_u/$ wynosi 6,5 km, odległość między ogonem batalionu czołgów a czołem batalionu piechoty $/O_d/$ wynosi 3 km, a prędkość marszu kolumn $/V/$ jest równa 25 km/godz.

Rozwiązanie:

$$T = T_1 + \frac{/G_u + O_d/}{V} * 60 + T_o = \frac{/6,5 \text{ km} + 3 \text{ km}/}{25 \text{ km/godz.}} * 60 + 0 = 14.00 + 20 \text{ min.} = 14.20$$

Odpowiedź: Batalion piechoty powinien przekroczyć czołem punkt wyjściowy o godzinie 14.20.

3. Obliczyć czas przekroczenia punktu wyjściowego przez czoło kolumny pułku artylerii maszerującej za pułkiem zmechanizowanym, jeżeli czas przekroczenia punktu wyjściowego przez czoło pułku zmechanizowanego $/T_1/$ wyznaczono na godzinę 8.00, głębokość kolumny pułku zmechanizowanego $/G_u/$ wynosi 35 km, odległość między ogonem pułku zmechanizowanego a czołem pułku artylerii $/O_d/$ wynosi 5 km, prędkość marszu kolumn $/V/$ jest równa 20 km/godz., a czas trwania postoju $/T_o/$ pułku zmechanizowanego wynosi 30 minut.

Rozwiązanie:

$$T = T_1 + \frac{G_u + O_d}{V} * 60 + T_o = \frac{35 \text{ km} + 5 \text{ km}}{20 \text{ km/godz.}} * 60 + 30 \text{ min} = 8.00 + 150 \text{ min.} = 10.30$$

Odpowiedź: Pułk artylerii powinien przekroczyć czołem punkt wyjściowy o godzinie 10.30.

4. Obliczyć czas przekroczenia punktu wyrównania nr 3 przez czoło awangardy pułku zmechanizowanego, jeżeli czas przekroczenia tego punktu przez czoło sił głównych pułku $/T_1/$ wyznaczony jest na godzinę 11.00, głębokość kolumny awangardy $/G_u/$ wynosi 3 km, odległość między ogonem kolumny awangardy a czołem sił głównych pułku $/O_d/$ wynosi 15 km, prędkość marszu kolumn $V = 30$ km/godz., czas trwania postoju $/T_o/$ wynosi 30 minut.

Rozwiązanie:

$$T = T_1 - \frac{G_u + O_d}{V} * 60 + T_o = 11.00 - \frac{3 \text{ km} + 15 \text{ km}}{30 \text{ km/godz.}} * 60 + 30 \text{ min.} = 11.00 - 66 \text{ min.} = 9.54$$

Odpowiedź: Awangarda pułku powinna przekroczyć punkt wyrównania nr 3 o godzinie 9.54.

5. Obliczyć czas przekroczenia punktu wyrównania nr 2 przez czoło batalionu czołgów, który maszeruje za batalionem piechoty, jeżeli czas przekroczenia punktu wyrównania nr 2 przez czoło batalionu piechoty $T_1 = 14.00$, głębokość kolumny batalionu piechoty G_u wynosi 3 km, odległość między ogonem batalionu piechoty a czołem batalionu czołgów O_d wynosi 3 km, prędkość marszu kolumn $V = 20$ km/godz., a czas trwania postoju T_o wynosi 30 minut.

Rozwiązanie:

$$T = T_1 + \frac{G_u + O_d}{V} * 60 + T_o = 14.00 + \frac{3 \text{ km} + 3 \text{ km}}{20 \text{ km/godz.}} * 60 + 30 \text{ min.} = 14.00 + 48 \text{ min.} = 14.48$$

Odpowiedź: Batalion czołgów powinien przekroczyć punkt wyrównania nr 2 o godzinie 14.48.

Podczas kalkulacji marszu na odcinkach dróg, na których można osiągnąć różne prędkości, należy się kierować następującymi zasadami: jeżeli prędkość marszu kolumn na kolejnym odcinku drogi jest mniejsza niż poprzednia, to podczas podchodzenia czoła kolumny sił głównych do linii /punktu/ wyrównania, prędkość marszu powinna się zmniejszyć do tej, która została ustalona dla kolejnego odcinka drogi; jeżeli na kolejnym odcinku drogi prędkość kolumn jest znacznie wyższa niż na poprzednim, to prędkość marszu po przekroczeniu czołem kolumny linii /punktu/ wyrównania /między tymi odcinkami/ należy zwiększać stopniowo, a planowana prędkość powinna być osiągnięta do chwili zakończenia przekraczania przez ugrupowanie marszowe ustalonej linii /punktu/ wyrównania.

Obliczanie czasu rozpoczęcia marszu przez oddziały /pododdziały/ z rejonu ześrodkowania i formowania ugrupowania marszowego dywizji /pułku/.

Czas rozpoczęcia marszu przez oddział /pododdział/ z

rejonu ześrodkowania oblicza się, dzieląc długość drogi od tego rejonu do linii /punktu/ wyjściowej lub punktu wejścia w kolumnę marszową dywizji /pułku/ przez prędkość marszu kolumny, wynoszącą zwykle 3/4 lub 1/2 prędkości marszowej.

Wyraża się to następującym wzorem:

$$T_r = T_1 - \frac{D_w}{V_w} * 60 \quad /8/$$

gdzie:

- T_r - czas rozpoczęcia marszu z rejonu ześrodkowania /w godzinach i minutach/;
- T_1 - wyznaczony lub obliczony czas przekroczenia linii /punktu/ wejścia w kolumnę marszową dywizji /pułku/ przez czoło kolumny /w godzinach i minutach/;
- D_w - odległość od rejonu ześrodkowania do linii /punktu/ wyjściowej lub do punktu wejścia w kolumnę marszową związku taktycznego /oddziału/ w km;
- V_w - prędkość marszu kolumny podczas jej wyciągania /w km/godz./.

Przykłady:

Obliczyć czas rozpoczęcia marszu z rejonu ześrodkowania / T_r / przez batalion piechoty, który maszeruje na czołe sił głównych pułku zmechanizowanego, jeżeli rejon jego ześrodkowania znajduje się w odległości 5 km od punktu wyjściowego / D_w /, prędkość marszu podczas formowania kolumny na wybranej drodze marszu wynosi 10 km/godz. / V_w /, a czas przekroczenia punktu wyjściowego przez czoło sił głównych pułku wyznaczono na godzinę 7.00 / T_1 /.

Rozwiązanie:

$$T_r = T_1 - \frac{D_w}{V_w} * 60 = 7.00 - \frac{5 \text{ km}}{10 \text{ km/godz.}} * 60 = 7.00 - 30 \text{ min.} = 6.30^w$$

Odpowiedź: Batalion piechoty powinien rozpocząć marsz z rejonu ześrodkowania o godzinie 6.30.

2. Obliczyć czas rozpoczęcia marszu z rejonu ześrodkowania T_r przez pułk artylerii, który maszeruje za pułkiem czołgów, jeżeli rejon jego ześrodkowania jest oddalony od punktu wyjściowego o 15 km D_w , prędkość marszu podczas formowania kolumn V_w wynosi 10 km/godz., a czas przekroczenia punktu wyjściowego przez pułk artylerii jest wyznaczony na godzinę 13.30.

Rozwiązanie:

$$T_r = T_1 - \frac{D_w}{V_w} * 60 = 13.20 - \frac{15 \text{ km}}{10 \text{ km}} * 60 = 13.20 - 90 \text{ min.} \\ = 11.50$$

Odpowiedź: Punkt artylerii powinien rozpocząć marsz z rejonu ześrodkowania o godzinie 11.50.

Dla zapewnienia sprawnego wyciągania na drogę zasadniczą kolumn oddziałów /pododdziałów/, które mają maszerować za czołowym pułkiem /batalionem/, oraz terminowego ich wchodzenia w kolumnę marszową dywizji /pułku/ sztab ustala: drogi wyjścia z ich rejonów rozmieszczenia do drogi zasadniczej, punkty wejścia w kolumnę marszową dywizji /pułku/ oraz oblicza i podaje czas przybycia czoła tych kolumn do punktów wejścia.

Punkty wejścia wybiera się na skrzyżowaniach lub rozwidleniach dróg marszu oddziałów /pododdziałów/ z drogą zasadniczą.

Czas wejścia każdego oddziału /pododdziału/ w kolumnę marszową dywizji /pułku/ na drodze zasadniczej oblicza się przez dodanie do czasu przekroczenia przez ogon kolumny idącej w przodzie czasu zapewniającego zachowanie odpowiedniej odległości między kolumnami.

Wyraża się to następującym wzorem:

$$T_w = T_o + \frac{D_d}{V} * 60 \quad /9/$$

gdzie:

- T_w - czas wejścia czoła kolumny marszowej dywizji lub pułku /w godzinach i minutach/;
 T_o - czas przekroczenia przez ogon kolumny maszerującej w przodzie oddziału /pododdziału/ wyznaczonego punktu wejścia /w godzinach i minutach/;
 O_d - odległość między kolumnami / w km/;
 V_w - prędkość marszowa kolumn podczas ich wyciągania /w km/godz./.

Przykład: Obliczyć czas wejścia w kolumnę marszową dywizji pułku artylerii, który maszeruje za pułkiem zmechanizowanym, jeżeli czas przekroczenia wyznaczonego punktu wejścia przez ogon pułku zmechanizowanego $/T_o/$ wyznaczono na godzinę 14.20, odległość między ogonem pułku zmechanizowanego a czołem pułku artylerii $/O_d/$ wynosi 5 km i prędkość marszu kolumn podczas ich wyciągania $/V_w/$ wynosi 15 km/godz.

Rozwiązanie:

$$T_w = T_o + \frac{O_d}{V_w} * 60 = 14.20 + \frac{5 \text{ km}}{15 \text{ km/godz.}} * 60 =$$

$$14.20 + 20 \text{ min.} = 14.40$$

Odpowiedź: Pułk artylerii powinien wejść w kolumnę marszową dywizji na wyznaczonym punkcie wejścia o godzinie 14.40.

Na podstawie otrzymanego ze sztabu dywizji /pułku/ czasu wejścia i czasu przekroczenia linii /punktu/ wyjściowej dowódcy i sztabu podległych oddziałów /pododdziałów/ obliczają czas wyruszenia podległych im oddziałów /pododdziałów/ z rejonu ześrodkowania, tak aby czoła ich kolumn znalazły się w ustalonym czasie w wyznaczonych punktach wejścia.

Obliczanie czasu zajęcia przez oddziały /pododdziały/ rejonów ześrodkowania.

Czas zajmowania wyznaczonych rejonów ześrodkowania sztab dywizji /pułku/ oblicza dla każdego oddziału /pododdziału/ oddzielnie. Czas zajęcia wyznaczonego rejonu ześrodkowania jest sumą czasów trwania marszu na odcinkach drogi od ostatniej linii wyrównania do przedniej granicy rejonu ześrodkowania wyznaczonego dla danego oddziału /pododdziału/.

Czas ten można obliczyć według wzoru:

$$T_z = \frac{D_1}{V_1} + \frac{D_2}{V_2} + \dots + \frac{D_n}{V_n} * 60 + T_{wr} \quad /10/$$

gdzie:

T_z - czas zajęcia rejonu ześrodkowania /w godzinach i minutach/;

$D_1, D_2 \dots D_n$ - długość odcinków drogi według prędkości marszu /w km/;

$V_1, V_2 \dots V_n$ - prędkość marszu zakładana na poszczególnych odcinkach /w km/godz./;

T_{wr} - czas przekroczenia ostatniej linii /punktu/ wyrównania przez czoło danej kolumny

/w godzinach i minutach/.

Przykład: Obliczyć czas ześrodkowania batalionu piechoty, jeżeli odcinek drogi od ostatniej linii wyrównania do przedniej granicy jego rejonu ześrodkowania podzielono - stosownie do możliwych prędkości marszowych kolumny - na dwa odcinki: D_1 - 30 km, V_1 - 15 km/godz., D_2 - 10 km, V_2 - 10 km/godz. Przekroczenie ostatniej linii wyrównania przez czoło batalionu planuje się na godzinę 6.40.

Rozwiązanie:

$$T_z = \frac{D_1}{V_1} + \frac{D_2}{V_2} * 60 + T_{wr} = \frac{30 \text{ km}}{15 \text{ km/godz.}} + \frac{10 \text{ km}}{10 \text{ km/godz.}} * 60 +$$

$$6.40 = 180 \text{ min.} + 6.40 = 9.40$$

Odpowiedź: Batalion piechoty ześrodkuje się w wyznaczonym rejonie do godziny 9.40.

W celu skrócenia czasu kalkulacji i obliczeń marszu zawczasu przygotowuje się takie dane, jak: liczba wozów bojowych i pojazdów mechanicznych w oddziałach /pododdziałach/; warianty ugrupowania marszowego związku taktycznego /oddziału/ oraz podział sił i środków; głębokości kolumn i całego ugrupowania marszowego dywizji /pułku/ w każdym wariantcie; skład organów rozpoznawczych, oddziału wydzielonego, ubezpieczenia marszowego; siły i środki służby porządkowo - ochronnej, inne. Informacje te okresowo są udokładniane. Ponadto dla skrócenia czasu kalkulacji i obliczeń marszu należy wykorzystywać zawczasu opracowane monogramy, kalkulatory, przeliczniki oraz urządzenia mikrokomputerowe.

Szef wydziału łączności sztabu związku taktycznego /starszy oficer łączności sztabu oddziału/ w czasie wypracowywania decyzji przez dowódcę przeprowadza analizę zadania, kalkuluje czas i ocenia sytuację w zakresie łączności. Przygotowuje i składa szefowi sztabu meldunek propozycji organizacji łączności na okres marszu. Uzgadnia on również z szefami wydziałów /oficerami/ sztabu, szefami rodzajów wojsk oraz szefem logistyki potrzeby i możliwości zapewnienia łączności z podległymi im oddziałami /pododdziałami/. Ponadto uzgadnia z zainteresowanymi sztabami sposób organizacji i utrzymania łączności współdziałania w czasie marszu i prowadzenia boju spotkaniowego oraz możliwości wykorzystania systemu łączności: międzygarnizonowej, organów kontroli i regulacji ruchu.

Szef wydziału łączności sztabu związku taktycznego /starszy oficer łączności sztabu oddziału/ przygotowuje dane o stanie sił i środków łączności, ich możliwościach oraz potrzebach i sposobach zapewnienia łączności w marszu, w rejonach postojów, w boju spotkaniowym i po osiągnięciu nakazanego rejonu. Ponadto przygotowuje propozycje dotyczące: rozmieszczenia środków łączności w kolumnach marszowych; rozmieszczenia węzłów łączności w rejonie długiego postoju i rejonie ześrodkowania; ochrony i obrony węzłów łączności oraz ograniczeń w wykorzystywaniu środków łączności, a także terminu gotowości systemu łączności.

Szef wydziału organizacyjno-ewidencyjnego sztabu związku taktycznego /starszy oficer organizacyjno-kadrowy sztabu oddziału/ przygotowuje dane dla dowódcy lub szefa sztabu dotyczące: stanu ilościowego oddziałów /pododdziałów/ według rodzajów wojsk i grup specjalności wojskowych; zapewnienia bieżącego uzupełniania związku taktycznego /oddziału/ stanem osobowym w szczególności - aktualny stan żołnierzy uzupełnienia w pododdziałach oraz dyspozycyjnych w punktach przyjęcia i rozdziału, zadysponowany ich podział oraz awizowane /spodziewane/ przybycie uzupełnienia w toku marszu lub po jego wykonaniu; prognozowanego stopnia zachowania zdolności bojowej przez oddziały /pododdziały/ po osiągnięciu rejonu docelowego. Ponadto melduje propozycje dotyczące odtwarzania rozbitych lub obzewładnionych pododdziałów oraz kolejności i zakresu ich uzupełniania w oparciu o awizowane przybycie uzupełnienia bieżącego.

Dane wyjściowe oraz kalkulacje, obliczenia, wnioski i propozycje niezbędne do powzięcia przez dowódcę decyzji o marszu jak i opracowania planu marszu oficerowie sztabu oraz szefowie rodzajów wojsk i służb przedstawiają na mapach roboczych i w notatnikach pracy. Dane te w niezbędnym zakresie przedstawia się na mapie roboczej dowódcy i szefa sztabu oraz planie marszu.

Szef sztabu związku taktycznego /oddziału/ na podstawie oceny sytuacji może przygotować propozycję decyzji o marszu, którą melduje dowódcy na jego żądanie.

Propozycja decyzji o marszu w świetle obowiązujących ustaleń obejmuje: zamiar wykonania marszu; zadania bojowe oddziałów /pododdziałów/; główne problemy współdziałania i zabezpieczenia marszu oraz sposób organizacji dowodzenia.

Prowadzone dotychczas badania w zakresie usprawnienia procesu wypracowania decyzji skłaniają do przyjęcia rozwiązania, które treść decyzji zawęzą do: zamiaru działań, zadań bojowych i czasu gotowości do wykonania zadania. Takie określenie treści decyzji postuluje się w propozycjach do nowego regulaminu walki.^{7/}

W miarę wypracowania decyzji o marszu dowódca rysuje jej treść na swojej mapie roboczej /w związku taktycznym zazwyczaj przy pomocy oficera z wydziału operacyjnego/.

W toku wypracowania decyzji przez dowódcę, opracowuje się plan marszu na mapie i w legendzie.

Prace przygotowawcze do opracowania decyzji dowódcy o marszu, wydział operacyjny sztabu związku taktycznego /starszy oficer operacyjny sztabu oddziału/ rozpoczyna zazwyczaj z chwilą otrzymania zadania, a więc jeszcze przed powzięciem decyzji przez dowódcę. W ramach tych prac należy przygotować mapę i opisać ją, przenieść na nią położenie nieprzyjaciela, wojsk własnych oraz dane z rozkazu wyższego dowódcy i inne niezbędne wcześniej zdobyte informacje.

W czasie wypracowywania przez dowódcę związku taktycznego /oddziału/ decyzji, zwykle szef sztabu i szef wydziału operacyjnego z jednym - dwoma oficerami /starszy oficer operacyjny sztabu oddziału/ przedstawiają na mapie - planie marszu - i w legendzie wszystkie ustalenia dowódcy w miarę ich precyzowania oraz wyniki kalkulacji

^{7/} Por. Regulamin taktyczny wojsk lądowych sił zbrojnych RP /dywizja, brygada, pułk/, cz. I. Projekt, AON Warszawa 1992.

czasowo-przestrzennych. Zorganizowana w ten sposób praca umożliwia opracowanie planu marszu jednocześnie z wypracowaniem decyzji. W planie marszu /spotyka się również określenie - decyzja o marszu/ zwykle przedstawia się: ugrupowanie nieprzyjaciela i prawdopodobny charakter /kierunek/ jego działań, rubieże prawdopodobnego spotkania z nim; zamiar działań w przypadku spotkania nieprzyjaciela na tych rubieżach, sposób rozwijania oddziałów /pododdziałów/ do boju spotkaniowego oraz kierunki ich działań; prawdopodobne rejonu działania grup dywersyjno-rozpoznawczych nieprzyjaciela; ugrupowanie oddziałów /pododdziałów/ w rejonie ześrodkowania, w rejonach postojów, pośrednim /jeżeli jest wyznaczony/ i nakaznym do zajęcia oraz czas przebywania oddziałów /pododdziałów/ w poszczególnych rejonach, miejsce i czas trwania postoju; położenie i zadanie sąsiadów; ugrupowanie marszowe związku taktycznego /oddziału/, a w tym organów rozpoznawczych, oddziałów /pododdziałów/ ubezpieczenia marszowego i zabezpieczenia ruchu, skład oddziałów /pododdziałów/ sił głównych, głębokość kolumn marszowych, odległość między nimi i ogólną głębokość ugrupowania marszowego /sił głównych/ związku taktycznego /oddziału/ na każdej drodze; drogi i pas marszu /jeżeli pas marszu jest wyznaczony/ z podziałem na odcinki 20- lub 30-kilometrowe /niekiedy odcinki te mogą być krótsze/; linie /punkty/ wyjściowe oraz linie /punkty/ wyrównania i termin ich przekroczenia przez czoła kolumn; drogi manewru oraz miejsca /rejonu/ budowy zapasowych przepraw przez przeszkody wodne; rubieże /punkty/ zajmowane przez ubezpieczenie postoju; zadania oddziału wydzielonego /jeżeli się go wysyła/; zasadnicze zadania służby porządkowo-ochronnej; zasadnicze przedsięwzięcia oraz siły i środki wsparcia logistycznego; miejsce rozmieszczenia stanowisk dowodzenia w rejonie ześrodkowania oraz w rejonach odpoczynków a także podczas marszu związku taktycznego /oddziału/.

W legendzie podaje się: wnioski z oceny nieprzyjaciela; cel i zamiar wykonania marszu; zestawienie stanu osobowego i

sprzętu bojowego oraz stanu napromienienia; podział sił i środków; organizację zabezpieczenia marszu /rozpoznania, obrony przed bronią masowego rażenia, powszechnej obrony przeciwlotniczej, ubezpieczenia, zabezpieczenia inżynieryjnego, obrony przeciwchemicznej, maskowania, wsparcia logistycznego oraz służby porządkowo-ochronnej/; terminy gotowości; sygnały dowodzenia; stan zaopatrzenia materiałowego.

Tak opracowana decyzja dowódcy /plan marszu/ jest podstawowym dokumentem planistycznym. Stanowi on podstawę do postawienia zadań bojowych podwładnym, organizacji współdziałania i dowodzenia, a także do szczegółowego zaplanowania użycia rodzajów wojsk oraz zorganizowania służby porządkowo-ochronnej.

~~Sztab~~ związku taktycznego opracowuje zarządzenie ~~bojowe do marszu, lub rozkaz bojowy do marszu~~ a także ~~zarządzenie zabezpieczenia marszu~~. W opracowywaniu tych dokumentów współuczestniczą szefowie rodzajów wojsk.

Szefowie rodzajów wojsk i służb, zgodnie z decyzją i wytycznymi dowódcy, opracowują na swoich mapach roboczych i w notatnikach plany użycia podległych oddziałów /pododdziałów/ oraz odpowiednie zarządzenia.

We wstępnym ~~zarządzeniu bojowym~~ zwykle podaje się: wiadomości o nieprzyjacielu; zadanie związku taktycznego /oddziału/, a w nim: drogi /drogę/ marszu, rejon ześrodkowania /odpoczynku/ lub rubież i czas przybycia do wyznaczonego rejonu /na wskazaną rubież/, linię /punkt/ wyjściową i linię wyrównania; zadania oddziałów /pododdziałów/; zadania sąsiadów; czas gotowości do marszu.

W ~~zarządzeniu bojowym do marszu~~ dla oddziału /pododdziału/ zwykle podaje się: krótką ocenę sił i działań przeciwnika; środki wzmocnienia; drogę marszu i jej numer; miejsce w ugrupowaniu marszowym; rejon ześrodkowania/odpoczynku/ lub rubież; czas przybycia /wejścia/ do wyznaczonego rejonu lub na wskazaną rubież; czas i miejsca postojów; linię /punkt/ wyjściową i linię wyrównania oraz czasy ich przekroczenia; termin gotowości do

działań oraz działanie sił i środków przełożonego na korzyść oddziału /pododdziału/.

Jeżeli oddział /pododdział/ wykonuje marsz samodzielnie, wówczas treść zarządzenia może zostać ograniczona do podania tylko drogi lub pasa marszu, rejonu /rubieży/ ześrodkowania i terminu jego osiągnięcia.

Ponadto w zarządzeniu bojowym mogą być podane sposoby wykonania zadania, zadania sąsiadów i inne dane.

W rozkazie bojowym dowódcy związku taktycznego /oddziału/ podaje się:

w pierwszym punkcie - rubież prowadzenia działań bojowych przez nieprzyjaciela, możliwości i rejon działania jego grup specjalnych, przewidywane rejonu uderzeń lotnictwa, środków precyzyjnego rażenia itp.;

w drugim punkcie - zadanie związku taktycznego /oddziału/, w tym liczba, numer dróg marszu, nakazany rejon i termin jego zajęcia oraz działania, do jakich dywizja ma być gotowa po zajęciu rejonu;

w trzecim punkcie - rubież i charakter działania wojsk własnych w przodzie i zadania sąsiadów;

w czwartym punkcie - zamiar wykonania marszu,^{8/} a w tym: ugrupowanie marszowe oraz podział sił i środków na kolumny, skład, zadanie i odległość od sił głównych ubezpieczenia marszowego; drogi /drogę/ marszu i średnią prędkość marszu, linię /punkt/ wyjściową i linie wyrównania, liczbę i czas trwania postojów w pierwszym marszu dobowym, organizację obrony przeciwlotniczej w czasie marszu; sposób i kolejność przebazowania pododdziału śmigłowców / w ZT/.

^{8/} W projekcie nowego regulaminu zamiar do marszu zawiera następujące dane: kierunek i sposób wykonywania marszu, ugrupowanie marszowe, czas oraz miejsca postojów i odpoczynków.

Jeżeli marsz organizuje się na dużą odległość, to dowódca ZT ponadto określa liczbę i wielkość marszów dobowych, liczbę dróg w każdym marszu dobowym, rejon dziennego /nocnego/ i dobowego odpoczynku oddziałów oraz czas przebywania w tych rejonach.

Organizując marsz w przewidywaniu wejścia do walki dowódca ZT /oddziału/ powinien również określić skład, zadania i odległość oddziału wydzielonego /awangardy/ od sił głównych, rubieżę i czas możliwego spotkania z nieprzyjacielem oraz sposób działania oddziału wydzielonego /awangardy/ i sił głównych na tych rubieżach, kierunek głównego uderzenia /kierunek skupienia głównego wysiłku rejon, od których utrzymania zależy trwałość obrony/, ugrupowanie bojowe, rodzaj manewru i rubieżę zadań oddziałów /pododdziałów/;

w piątym punkcie - po słowie "r o z k a z u j ę" - w oddzielnych ustępach oznaczonych literami w porządku alfabetycznym, stawia się zadania bojowe wszystkim oddziałom /pododdziałom/ i pozostałym elementom ugrupowania marszowego związku taktycznego /oddziału/, podając:

- oddziałowi wydzielonemu /awangardzie/ - skład, zadanie, kierunek działań /drogę marszu/, czas przekroczenia linii /punktu/ wyjściowej /awangardzie - linii wyrównania/, sposób działania w razie spotkania z nieprzyjacielem;

- oddziałom /pododdziałom/ - środki wzmocnienia, numery dróg marszu, miejsce w ugrupowaniu marszowym, rejon ześrodkowania /odpoczynku/ lub rubież, czas przybycia /wejścia/ do wyznaczonego rejonu lub na wskazaną rubież, czas i miejsca postojów oraz sposób działania w wypadku spotkania z przeciwnikiem, czas przekroczenia linii /punktu/ wyjściowej i linii wyrównania;

- artylerii będącej w dyspozycji dowódcy związku taktycznego /oddziału/ - numery dróg marszu, miejsca w ugrupowaniu marszowym, rejon ześrodkowania /odpoczynku/ lub rejon stanowisk ogniowych i czas przybycia do niego, miejsca i czas postojów, sposób utrzymania stałej gotowości bojowej

oraz działania w razie spotkania się z nieprzyjacielem, czas przekroczenia linii /punktu/ wyjściowej i linii wyrównania;

- oddziałom /pododdziałom/ przeciwlotniczym - zadania w marszu i na prawdopodobnych rubieżach rozwinięcia, numery dróg marszu i miejsca w ugrupowaniu marszowym, rejon stanowisk startowych /ogniowych/ w miejscach odpoczynku, podczas osłony obiektów na drogach marszu i w rejonie ześrodkowania oraz terminy ich zajęcia; czas przekroczenia linii /punktu/ wyjściowej i linii wyrównania;

- pododdziałowi śmigłowców - zadanie i sposób działania w marszu;

- oddziałom /pododdziałom/ innych rodzajów wojsk - skład, numery dróg marszu, miejsce w ugrupowaniu marszowym, rejon ześrodkowania /odpoczynku/ i czas przybycia do niego, miejsce i czas postojów oraz sposób działania w razie spotkania z nieprzyjacielem, czas przekroczenia linii /punktu/ wyjściowej i linii wyrównania;

- oddziałowi zabezpieczenia ruchu - skład, zadanie, numer drogi marszu, miejsce w ugrupowaniu marszowym i czas przekroczenia linii /punktu/ wyjściowej;

- pododdziałom wsparcia logistycznego - numer drogi marszu, miejsce w ugrupowaniu marszowym, rejon ześrodkowania /odpoczynku/ i czas przybycia do niego, miejsca i czas postojów oraz czas przekroczenia linii /punktu/ wyjściowej i linii wyrównania;^{9/}

9/

Projekt nowego regulaminu w treści piątego punktu zawiera daleko idące uproszczenia w odniesieniu do formułowanych w nim zadań dla wojsk. Przyjmuje się tam, że wystarczającą w tym względzie informacją dla wykonawcy będzie treść zadania bojowego obejmująca: drogę lub pas marszu; rejon /rubież/ i termin jego osiągnięcia.

w szóstym punkcie - normy zużycia na dzień marszu rakiet i zasadniczych rodzajów amunicji;^{10/}

w siódmym punkcie - terminy gotowości do marszu;

w ósmym punkcie - miejsce stanowisk dowodzenia w ugrupowaniu marszowym związku taktycznego /oddziału/; rejony rozwinięcia stanowisk dowodzenia i termin rozpoczęcia w nich pracy; rejony postojów i czas ich trwania; termin przekroczenia linii /punktu/ wyjściowej i linii wyrównania; zastępcę dowódcy wyznaczonego spośród dowódców oddziałów /pododdziałów/ w wypadku zniszczenia SD, a w związku taktycznym i WSD.

Zadania dotyczące marszu na dużą odległość stawia się zazwyczaj oddziałom /pododdziałom/ tylko na jedną dobę marszu, zadanie na każdą kolejną dobę marszu przekazuje się w rejonie odpoczynku.

Jeżeli związek taktyczny /oddział/ przesuwa się sposobem kombinowanym, wówczas zadania wojsk na czas marszu i przewozu podaje się w jednym rozkazie.

2.2. Organizacja i prowadzenie rekonesansu

Jeżeli czas pozwala i są ku temu sprzyjające warunki, przeprowadza się zwykle rekonesans dróg marszu, zwłaszcza w rejonach trudnych do przebycia /w strefach skażeń i zniszczeń/; rejonów odpoczynków, rejonu nakazanego do zajęcia, a niekiedy także rubieży prawdopodobnego spotkania z nieprzyjacielem.

Rekonesans można przeprowadzać zarówno przed rozpoczęciem marszu, jak i w toku jego trwania, z

^{10/} W projekcie regulaminu wojsk lądowych /dywizja, brygada, pułk/ punkt szósty zawiera informacje dotyczące wsparcia logistycznego, a w tym: miejsce i czas rozwinięcia oddziałów /pododdziałów/ oraz urządzeń logistycznych; normy zużycia technicznych środków bojowych i innych /tylko wtedy, gdy podwładni nie otrzymali tych danych wcześniej/.

wykorzystaniem przede wszystkim śmigłowców. Organizuje go szef sztabu na podstawie wytycznych dowódcy związku taktycznego /oddziału/. Zazwyczaj określa się w nich: cel i zadania rekonesansu oraz termin i miejsce meldowania wyników.

Wydział operacyjny sztabu związku taktycznego /starszy oficer operacyjny sztabu oddziału/ na podstawie wytycznych szefa sztabu opracowuje plan rekonesansu, uzgadniając jego treść z szefami rodzajów wojsk i szefem łączności. Forma planu rekonesansu może być dowolna. Zazwyczaj ujmuje się w nim: skład grupy rekonesansowej i jej zadania; środki transportowe; drogi marszu oddziałów /pododdziałów/ i rejon trudne do pokonania, rejon ześrodkowania /odpoczynku/, rubież prawdopodobnego spotkania z nieprzyjacielem i rejon docelowy; czas przeprowadzenia rekonesansu; organizację łączności; termin i miejsce meldowania dowódcy wyników rekonesansu.

W skład grupy rekonesansowej, na której czele może stać zastępca dowódcy, zazwyczaj wchodzi: oficer wydziału operacyjnego sztabu związku taktycznego /oficer operacyjny sztabu oddziału/, oficer wydziału rozpoznawczego sztabu związku taktycznego /starszy oficer rozpoznania sztabu oddziału/, szef saperów, szef zabezpieczenia przeciwchemicznego lub jego oficer do spraw rozpoznania, oficer łączności oraz w miarę potrzeb inni specjaliści.

Podczas rekonesansu zazwyczaj ustala się: stan dróg i obiektów komunikacyjnych znajdujących się na nich; zapasowe drogi objazdowe miast, dużych osiedli oraz trudnych odcinków; miejsca budowy zapasowych przepraw na przeszkodach wodnych i drogi dojazdu do nich; możliwości rozmieszczenia i maskowania oddziałów /pododdziałów/ i stanowisk dowodzenia w rejonie docelowym; istnienie stref zniszczeń, zatopień i skażeń oraz możliwości działania w nich oddziałów /pododdziałów/; możliwości rozwinięcia i manewru oddziałów /pododdziałów/ na rubieżach prawdopodobnego spotkania z nieprzyjacielem. Ponadto ustala się możliwości wykorzystania

na potrzeby dowodzenia garnizonowych węzłów łączności i węzłów łączności regulacji ruchu.

2.3. Udział sztabu w organizacji współdziałania

Podstawowe zagadnienia współdziałania na okres marszu i boju spotkaniowego określa dowódca, on też organizuje współdziałanie.

Szef sztabu na podstawie decyzji i wytycznych przełożonych, uzgadnia zagadnienia współdziałania z szefami rodzajów wojsk i służb, a także z sąsiadami. Ponadto sztab ustala sygnały dowodzenia i współdziałania.

Szef sztabu, z zasady przy pomocy oficerów, w miarę dokonywanych ustaleń w zakresie współdziałania, nanosi je na swoją mapę, a najważniejsze z nich również na mapę roboczą dowódy związku taktycznego /oddziału/.

Dane w zakresie współdziałania oraz sygnały dowodzenia i współdziałania, sztab związku taktycznego /oddziału/ przekazuje do podległych wojsk w formie wytycznych.

Współdziałanie w marszu organizuje się zazwyczaj na okres:

- 1/ formowania i wyciągania kolumn;
- 2/ wykonywania marszu.

Treść wytycznych do współdziałania na okres formowania i wyciągania kolumn może zawierać: termin wyruszenia pododdziałów rozpoznawczych, oddziałów /oddziału/ zabezpieczenia ruchu, oddziału wydzielonego /jeżeli się go wysła/, oddziałów /pododdziałów/ ubezpieczenia marszowego z zajmowanych rejonów; czas i kolejność wyruszenia poszczególnych pododdziałów i oddziałów sił głównych z zajmowanych rejonów i czas przekroczenia ich czołem punktu wejścia na drodze zasadniczej.

Treść wytycznych do współdziałania na okres marszu uwzględnia możliwe warianty oddziaływania nieprzyjaciela i może zawierać:

- a/ w przypadku wykonania przez nieprzyjaciela uderzeń bronią masowego rażenia na ugrupowanie związku taktycznego

/oddziału/ i powstania stref skażeń, zniszczeń, pożarów i zatopień na kierunku marszu: działanie organów rozpoznawczych; siły i środki dla dodatkowego rozpoznania rejonów skażeń, zniszczeń, pożarów i zatopień oraz rozpoznanie dróg obejścia; sposób odtwarzania zdolności bojowej oddziałów /pododdziałów/ i likwidacji skutków uderzeń nieprzyjaciela, w tym głównie odtwarzania naruszonego systemu dowodzenia; skład i zadania sił wydzielonych do akcji ratunkowo-ewakuacyjnej; sposób oczyszczania dróg ze zniszczonego sprzętu, ewakuacji porażonych, zaopatrzenia oddziałów /pododdziałów/ w środki materiałowe umożliwiające kontynuowanie marszu oraz sposób prowadzenia zabiegów specjalnych;

b/ w przypadku wykonywania uderzeń przez lotnictwo nieprzyjaciela na maszerujące oddziały /pododdziały/: zadania i sposoby działania oddziałów i pododdziałów OPL podczas ataku środków napadu powietrznego nieprzyjaciela oraz sposoby działania oddziałów i pododdziałów;

c/ w przypadku działania desantów i grup specjalnych nieprzyjaciela na kierunku marszu związku taktycznego /oddziału/: prawdopodobne rejony /rubieże/ działania desantów i grup specjalnych nieprzyjaciela oraz ich skład; siły i środki obrony regionalnej i własne wydzielone do walki z nimi; siły i środki obrony regionalnej i własne wydzielone do ochrony i obrony obiektów komunikacyjnych; sposób zwalczania desantów i grup specjalnych nieprzyjaciela w rejonach postojów i odpoczynków; sposób organizowania ubezpieczenia postoju oddziałów /pododdziałów/ w rejonach odpoczynków; sposób organizowania ubezpieczenia bezpośredniego, a szczególnie stanowisk dowodzenia;

d/ w przypadku zniszczenia przez nieprzyjaciela istniejących przepraw na przeszkodach wodnych: rejony /miejsca/ i rodzaje budowanych zapasowych przepraw przez siły zdemilitaryzowane; drogi manewru; czas wykorzystania zapasowych przepraw przez oddziały /pododdziały/: siły i środki dla rozpoznania dogodnych miejsc na przeszkodzie wodnej do budowy przepraw zapasowych oraz dla rozpoznania

dróg manewru /jeżeli zapasowe przeprawy budowane są z wykorzystaniem sił i środków maszerujących wojsk/; rejonu zatrzymania się oddziałów /pododdziałów/ do czasu wznowienia marszu; siły i środki niezbędne dla udzielenia pomocy technicznej podczas przeprawy oddziałów /pododdziałów/; organizację służby porządkowo-ochronnej na drogach manewru i przeprawach;

e/ podczas nawiązywania i prowadzenia boju spotkaniowego: sposób działania organów rozpoznania; sposób działania oddziału wydzielonego /jeżeli się go wysyła/ i oddziałów /pododdziałów/ ubezpieczenia marszowego; sposób rozwinięcia sił głównych w ugrupowanie przedbojowe i bojowe oraz sposób ich działania; stanowiska ogniowe artylerii i sposób jej użycia; sposób współdziałania oddziałów /pododdziałów/ z lotnictwem i śmigłowcami bojowymi; sposób zabezpieczenia otwartych skrzydeł związku taktycznego /oddziału/; organizację dowodzenia oraz służby porządkowo - ochronnej.

Wytyczne do współdziałania dotyczące nawiązywania i prowadzenia boju spotkaniowego w okresie organizowania marszu są ramowe. Ich udokładnienie następuje po sprecyzowaniu /powzięciu/ przez dowódcę decyzji o boju spotkaniowym.

2.4. Planowanie i organizowanie zabezpieczenia bojowego marszu

Jednocześnie z podejmowaniem i opracowywaniem decyzji o marszu sztab związku taktycznego /oddziału/ oraz szefowie rodzajów wojsk i służb planują i organizują zabezpieczenie marszu.

Zadania dotyczące zabezpieczenia marszu przekazuje się wykonawcom zazwyczaj w formie zarządzeń lub wytycznych.

Rozpoznanie i walkę radiotele - ktroniczną organizuje się w celu zdobycia informacji - o nieprzyjacielu i terenie - mających wpływ na przygotowanie i prowadzenie marszu.

Rozpoznanie organizuje szef sztabu z takim wyliczeniem, aby pododdziały rozpoznawcze przystąpiły do wykonywania zadań przed wysłaniem oddziału wydzielonego /jeżeli się go wysyła/ i ubezpieczenia marszowego oraz aby w miarę zbliżania się do nieprzyjaciela uzyskiwać o nim jak największą ilość informacji.

Szef sztabu w wytycznych do rozpoznania zazwyczaj podaje: elementy rozpoznawcze, które należy wysłać na poszczególne drogi marszu /kierunki/, termin /czas/ ich wysłania i zasięg działania /w tym rozpoznania inżynieryjnego i skażeń/; zadania rozpoznania; miejsce i czas wysłania dodatkowego rozpoznania; sposób organizacji i łączności z organami rozpoznawczymi; skład i miejsce odvodu sił i środków rozpoznania.

Bezpośrednim organizatorem rozpoznania jest szef wydziału rozpoznawczego sztabu związku taktycznego /starszy oficer rozpoznania sztabu oddziału/.

Szef wydziału rozpoznawczego sztabu związku taktycznego /starszy oficer rozpoznania sztabu oddziału/ planuje rozpoznanie zazwyczaj na swej mapie roboczej. Nie może ono opóźnić postawienia zadań organom rozpoznawczym i terminowego ich wysłania. Jeżeli marsz wykonuje się po ogłoszeniu alarmu bojowego, duże znaczenie dla terminowego zorganizowania i wysłania rozpoznania ma wcześniejsze wyznaczenie i przygotowanie organów rozpoznawczych.

W planie rozpoznania opracowuje się szczegółowe zadania rozpoznania na okres marszu i sposób ich realizacji, natomiast zadania rozpoznania realizowane na rubieżach prawdopodobnego spotkania z nieprzyjacielem planuje się ogólnie.

Zadania organom rozpoznawczym stawia szef wydziału rozpoznawczego sztabu związku taktycznego /starszy oficer rozpoznania sztabu oddziału/, a w niektórych wypadkach może to uczynić szef sztabu lub nawet osobiście dowódca. Natomiast organom rozpoznania podległym szefom rodzajów wojsk zadania stawiają ich szefowie.

Całokształt przedsięwzięć walki radioelektronicznej organizuje i prowadzi sztab związku taktycznego /oddziału/ na podstawie decyzji dowódcy i jego wytycznych oraz zarządzenia sztabu nadrzędnego o walce radioelektronicznej.

W marszu przedsięwzięcia walki radioelektronicznej zazwyczaj obejmują: zabezpieczenie własnych środków i systemów radioelektronicznych przed rozpoznaniem i obezwładaniem środkami rażenia i zakłóceń, kontrolowanie promieniowania elektromagnetycznego oraz eliminowanie wzajemnych zakłóceń. W przypadku prowadzenia przez związek taktyczny /oddział/

boju spotkaniowego walkę radioelektroniczną organizuje się na zasadach obowiązujących w natarciu.

Przedsięwzięcia walki radioelektronicznej przedstawia się na mapie roboczej dowódcy, a niektóre jej elementy na mapach roboczych zainteresowanych szefów wydziałów sztabu związku taktycznego /oficerów sztabu oddziału/ i szefów rodzajów wojsk.

Obronę przed bronią masowego rażenia w marszu organizuje się w celu maksymalnego osłabienia oddziaływania broni jądrowej, chemicznej i biologicznej.

Głównym organizatorem obrony przed bronią masowego rażenia jest szef sztabu. Bezpośrednio tym przedsięwzięciem zajmuje się wydział operacyjny przy współdziałaniu szefów rodzajów wojsk i służb w niezbędnym zakresie.

Treść przedsięwzięć obrony przed bronią masowego rażenia obejmuje: wykrywanie przygotowań nieprzyjaciela do użycia broni jądrowej, chemicznej i biologicznej; rozśrodkowanie wojsk w rejonach i w czasie marszu; rozbudowę inżynieryjną rejonów ześrodkowania /odpoczynków/ oraz przygotowanie dróg manewru; wykorzystanie właściwości ochronnych i maskujących terenu; uprzedzanie wojsk o bezpośrednim zagrożeniu użyciem BMR; przedsięwzięcia epidemiologiczne, sanitarno-higieniczne oraz izolacyjno - ograniczające; ustalenie skutków użycia przez nieprzyjaciela BMR; zapewnienie żołnierzom bezpieczeństwa i ochrony podczas

działań w strefach skażeń, rejonach zniszczeń, pożarów i zatopień; likwidację skutków użycia broni masowego rażenia.

Zasadnicze przedsięwzięcia obrony przed bronią masowego rażenia przedstawia się w niezbędnym zakresie na mapach roboczych dowódcy i szefa sztabu, a także na mapach roboczych oficerów sztabu szefów rodzajów wojsk i służb w zakresie ich dotyczącym.

W razie wykonywania przez nieprzyjaciela uderzeń jądrowych na oddziały i pododdziały sztab opracowuje plan odtwarzania zdolności bojowej związku taktycznego /oddziału/ i likwidacji skutków uderzeń.

P o w s z e c h n ą o b r o n ę p r z e c i w -
l o t n i c z ą w marszu organizuje się w celu samoobrony maszerujących wojsk przed uderzeniami z powietrza. Obejmuje ona: prowadzenie obserwacji przestrzeni powietrznej i alarmowanie wojsk o zagrożeniu z powietrza; zwalczanie atakujących śmigłowców i samolotów nieprzyjaciela; maskowanie i rozśrodkowanie wojsk oraz wykorzystanie właściwości ochronnych terenu, zwłaszcza w rejonach odpoczynku i ześrodkowania, likwidowanie skutków napadu powietrznego nieprzyjaciela.

Organizacja zwalczania śmigłowców i samolotów nieprzyjaciela, działających na małych wysokościach, przez pododdziały ogólnowojskowe i rodzajów wojsk w marszu polega na ustaleniu: sektorów obserwacji rozpoznania; sektorów ognia; wysokości, na których w pierwszej kolejności należy otwierać ogień; pododdziałów dyżurnych do natychmiastowego niszczenia celów powietrznych nieprzyjaciela; zużycia amunicji; ograniczeń ze względu na maskowanie i bezpieczeństwo własnego lotnictwa; sygnałów.

Zasadnicze przedsięwzięcia w zakresie powszechnej obrony przeciwlotniczej przedstawia się w niezbędnym zakresie na mapach roboczych dowódcy i szefa sztabu oraz na mapach roboczych oficerów sztabu, szefów rodzajów wojsk i służb w zakresie ich dotyczącym.

U b e z p i e c z e n i e w marszu organizuje się w celu niedopuszczenia do niespodziewanego uderzenia

nieprzyjaciela naziemnego na siły główne związku taktycznego /oddziału/ oraz stworzenia dogodnych warunków dla rozbicia nieprzyjaciela w ewentualnym boju spotkaniowym.

Ubezpieczenie organizuje szef sztabu na podstawie decyzji dowódcy o marszu, w której określa on siły i środki organów ubezpieczenia marszowego oraz oddziału wydzielonego /jeżeli się go wysyła/.

Szef sztabu /osobiście lub przez oficerów sztabu/ przekazuje dowódcom organów ubezpieczenia: termin i kolejność wyruszenia z rejonu ześrodkowania; termin przekroczenia linii /punktu/ wyjściowej i linii /punktów/ wyrównania; sposób utrzymania łączności z organami rozpoznania, oddziałami /oddziałem/ zabezpieczenia ruchu i siłami głównymi związku taktycznego /oddziału/ oraz z oddziałem wydzielonym /jeżeli się go wysyła/; sposób ubezpieczenia sił głównych maszerujących wojsk podczas pokonywania przeszkód wodnych, cieśnin itp. oraz w rejonach odpoczynków; czas i sposób ubezpieczenia skrzydeł, luk i tyłów związku taktycznego /oddziału/ podczas nawiązywania boju spotkaniowego i w toku jego prowadzenia.

Z a b e z p i e c z e n i e i n żyn i e r y j n e marszu organizuje się w celu zapewnienia dogodnych warunków dla sprawnego przesunięcia wojsk do wyznaczonego rejonu.

Zabezpieczenie inżynieryjne marszu związku taktycznego /oddziału/ bezpośrednio organizuje szef saperów przy współudziale oficerów sztabu oraz pozostałych szefów rodzajów wojsk i służb. Obejmuje ono: rozpoznanie inżynieryjne dróg marszu, rejonów postojów, odpoczynków /rejonu docelowego/ i rubieży ewentualnego rozziwnięcia sił głównych do boju spotkaniowego; utrzymanie odcinków dróg i obiektów drogowych przez oddziały /oddział/ zabezpieczenia ruchu; rozpoznanie i przygotowanie dróg obejścia zniszczonych odcinków dróg i obiektów drogowych, stref skażeń, zniszczeń, pożarów i zatopień; urządzenie i utrzymywanie zapasowych przepraw na przeszkodzie wodnej; wykonywanie prac związanych z maskowaniem, a także z

odtworzeniem zdolności bojowej wojsk i likwidacją skutków uderzeń nieprzyjaciela.

Przy określaniu terminów wykonania prac inżynierskich oraz sił i środków wyznaczonych do tego celu należy uwzględnić odległość marszu, tak aby zapewnić oddziałom /pododdziałom/ sprawne jego wykonanie przynajmniej do rejonu długiego postoju.

Wszystkie przedsięwzięcia zabezpieczenia inżynierskiego przedstawia się na mapie roboczej szefa saperów, a najważniejsze z nich na mapie dowódcy i szefa sztabu związku taktycznego /oddziału/. W przypadku przygotowania marszu w warunkach dostatecznej ilości czasu szef saperów związku taktycznego opracowuje plan zabezpieczenia inżynierskiego marszu na oddzielnej mapie.

Obronę przeciwochemiczną marszu organizuje się i realizuje w celu stworzenia wojskom warunków niezbędnych do wykonania zadania w sytuacji skażeń promieniotwórczych, chemicznych i biologicznych, maskowania wojsk jak i też określonych obiektów dymami, zapewnienia bezpieczeństwa od promieniowania oraz środków zapalających. Obejmuje ona: wykrywanie wybuchów jądrowych oraz uderzeń chemicznych i środkami zapalającymi; rozpoznawanie skażeń; udział w wykonywaniu przejść w zaporach chemicznych; wykorzystanie indywidualnych i zbiorowych środków ochrony; kontrolę napromienienia i stopnia skażeń, prowadzenie zabiegów specjalnych i sanitarnych, wykorzystanie dymów oraz miotaczy ognia.

Sztab związku taktycznego /oddziału/, wspólnie z szefem obrony przeciwochemicznej, odpowiada za organizację i kierowanie obroną przeciwochemiczną oraz przeprowadza kontrolę jego wykonania przez wojska. Bezpośrednim organizatorem obrony przeciwochemicznej jest szef obrony przeciwochemicznej związku taktycznego /oddziału/.

Podstawą do organizacji przedsięwzięć obrony przeciwochemicznej są wytyczne dowódcy danego szczebla oraz zarządzenie sztabu nadrzędnego. Zasadnicza treść przedsięwzięć zabezpieczenia przeciwochemicznego wyrażona

jest na mapie roboczej szefa zabezpieczenia przeciwchemicznego. Niektóre z nich przedstawia się również na mapie roboczej dowódcy i szefa sztabu.

Maskowanie w marszu organizuje się w celu zapewnienia skrytego przesunięcia oddziałów i pododdziałów. Maskowanie organizuje sztab związku taktycznego /oddziału/. Bezpośrednim organizatorem maskowania w sztabie związku taktycznego jest zwykle wyznaczony oficer z wydziału operacyjnego / w oddziale, szef sztabu/. Zadania te realizuje w ścisłej współpracy z szefem saperów, szefem wydziału łączności /starszym oficerem łączności sztabu oddziału/ oraz w miarę potrzeb z innymi oficerami.

W wytycznych do maskowania dowódca lub szef sztabu zazwyczaj podaje: sposoby maskowania oddziałów i pododdziałów na drogach /drodze/ marszu, w rejonie odpoczynku, na rubieżach prawdopodobnego spotkania z nieprzyjacielem i w rejonie docelowym; sposób wykorzystania warunków naturalnych terenu, etatowych i podręcznych środków maskowania oraz zasłon dymnych; ograniczenia pracy środków radiowych i stosowania świateł oraz inne dane wynikające z potrzeb sytuacji.

Wszystkie przedsięwzięcia w zakresie maskowania planujący i organizujący je oficer przedstawia na swojej mapie roboczej, a najważniejsze na mapie dowódcy i szefa sztabu, a także na mapach roboczych zainteresowanych oficerów.

2.5. Organizacja służby porządkowo - ochronnej

Służbę porządkowo - ochronną w marszu organizuje się w celu zapewnienia sprawnego przesunięcia wojsk z rejonu ześrodkowania do rejonu nakazanego. W przypadku nawiązywania i prowadzenia boju spotkaniowego służba porządkowo - ochronna powinna zapewnić sprawne rozwinięcie przede wszystkim sił głównych związku taktycznego /oddziału/ do walki.

Służbę porządkowo - ochronną organizuje się w rejonie rozmieszczenia związku taktycznego /oddziału/, na okres

formowania i wyciągania kolumn marszowych, na drogach /drodze/ marszu, w rejonach odpoczynków i w rejonie ześrodkowania, a w przewidywaniu wejścia do walki - również na drogach podejścia oddziałów /pododdziałów/ i liniach ich rozwinięcia w ugrupowanie bojowe.

Niekiedy służbę porządkowo - ochronną na rzecz związku taktycznego /oddziału/, na określonych odcinkach dróg oraz ważniejszych rubieżach, rejonach /miasta, przeszkody wodne itp./ organizują wyższe szczeble dowodzenia swymi siłami i środkami.

Organizatorem służby porządkowo - ochronnej w marszu związku taktycznego /oddziału/ jest wydział operacyjny sztabu ZT /starszy oficer operacyjny sztabu oddziału/.

W wytycznych od organizacji służby porządkowo - ochronnej szef sztabu zazwyczaj podaje: rejon /rubież/, na których organizuje służbę porządkowo-ochronną wyższy przełożony; odcinki dróg /rejon/ i rubież, gdzie należy zorganizować służbę porządkowo-ochronną; zadania, siły i środki /skład, transport, siły i środki łączności/ służby porządkowo-ochronnej i ich odwód; komendantów dróg /rejonów, odcinków/; czas i kolejność rozwijania i zwijania służby porządkowo-ochronnej; sposób organizacji łączności komanadtów dróg /rejonów, odcinków/ ze stanowiskami dowodzenia w czasie marszu.

Wyznaczony oficer z wydziału operacyjnego sztabu związku taktycznego /starszy oficer operacyjny sztabu oddziału/ na podstawie decyzji dowódcy i wytycznych szefa sztabu: konkretyzuje i ustala odcinki dróg /rejon/ i rubież, na których należy zorganizować służbę porządkowo-ochronną, rozdziela na nie siły i środki służby porządkowo-ochronnej, wyznacza komendantów dróg /rejonów, odcinków/; określa miejsca i skład posterunków służby porządkowo-ochronnej, posterunków, patroli i pilotów regulacji ruchu oraz posterunków kontroli ruchu; wspólnie z szefem wydziału łączności organizuje łączność między komendantami dróg /rejonów, odcinków/ a podległymi im organami służby

porządkowo-ochronnej oraz między nimi a stanowiskami dowodzenia związku taktycznego /oddziału/.

Wszystkie przedsięwzięcia w zakresie służby porządkowo-ochronnej przedstawia się na mapie roboczej wyznaczonego oficera z wydziału operacyjnego sztabu związku operacyjnego /starszego oficera operacyjnego sztabu oddziału/ oraz w niezbędnym zakresie na mapie dowódcy i szefa sztabu. Jeżeli marsz przygotowany jest w warunkach dostatecznej ilości czasu to plan organizacji służby porządkowo-ochronnej można w sztabie związku taktycznego opracować na oddzielnej mapie.

Zadania w zakresie organizacji służby porządkowo-ochronnej w marszu przekazuje się wykonawcom w formie zarządzenia lub wytycznych.

Służbę porządkowo-ochronną na drogach /drodze/ marszu rozwija się jednocześnie na całą odległość marszu lub kolejno na poszczególne etapy jego realizacji: najpierw w rejonie wyjściowym /ześrodkowania/ i na drogach /drodze/ marszu zwykle do rejonu postoju dwugodzinnego. Po osiągnięciu go przez oddziały /pododdziały/ siły i środki służby porządkowo-ochronnej przerzuca się samochodami lub śmigłowcami na dalsze odcinki dróg /drogi/. Sposób organizowania służby porządkowo-ochronnej każdorazowo zależy będzie od: odległości i czasu trwania marszu; liczby i charakteru dróg; posiadanych sił i środków wydzielonych przez przełożonego.

Rozwijanie służby porządkowo-ochronnej w rejonie wyjściowym, na linii /punkcie/ wyjściowej oraz na pierwszym odcinku, należy zakończyć przed przekroczeniem linii /punktu/ wyjściowej przez oddział wydzielony /jeżeli się go wysła/ lub awangardę związku taktycznego /oddziału/. Dalej, w miarę zbliżania się do rubieży prawdopodobnego spotkania z nieprzyjacielem, służbę porządkowo-ochronną organizuje się w ślad za szpicami czołowymi.

2.6. Kontrola gotowości wojsk do wykonania marszu

Celem kontroli jest zapewnienie terminowego przygotowania oddziałów /pododdziałów/ do marszu oraz sprawnego jego wykonywania zgodnie z decyzją dowódcy ZT /oddziału/. Kontrolę należy prowadzić stale, przede wszystkim w odniesieniu do tych działań /przedsięwzięć/, które decydują o osiągnięciu celu marszu.

Kontrolę organizuje i przeprowadza sztab ZT /oddziału/ przy współudziale szefów rodzajów wojsk i służb. Szef sztabu ponosi odpowiedzialność za terminową organizację i prowadzenie kontroli.

W czasie kontrolowania należy szczególnie sprawdzić oraz w miarę potrzeb udzielić pomocy w zakresie: terminowości otrzymania zadania bojowego dotyczącego marszu oraz właściwego jego zrozumienia; zgodności decyzji kontrolowanych dowódców oddziałów /pododdziałów/ o marszu z decyzją dowódcy ZT /oddziału/; przygotowania pododdziałów i sprzętu bojowego do wykonania marszu; terminowości wyruszenia organów rozpoznawczych oraz oddziału wydzielonego /jeżeli jest wysyłany/ i pododdziałów ubezpieczenia marszowego; gotowości oddziałów /pododdziałów/ do obrony przed bronią masowego rażenia oraz środkami napadu powietrznego; uzupełnienia środków materiałowych do nakazanych norm; sprawnego i terminowego formowania oraz wyciągania kolumn marszowych; terminowego przekroczenia linii /punktu/ wyjściowej i linii /punktów/ wyrównania.

Na podstawie wytycznych dowódcy lub szefa sztabu związku taktycznego /oddziału/ wyznaczony oficer z wydziału operacyjnego sztabu ZT /starszy oficer operacyjny sztabu oddziału/ opracowuje plan kontroli. W planie kontroli zazwyczaj ujmuje się: czas jej przeprowadzenia, nazwiska osób kontrolujących, odbiorcę, termin i miejsce meldunku o wynikach kontroli składanego przez osobę kontrolującą.

Z treścią planu kontroli i pomocy w niezbędnym zakresie zapoznaje się osoby biorące w niej udział.

Oficerowie biorący udział w kontroli powinni być dokładnie przygotowani do wykonywania swoich zadań kontrolujących, jak również do udzielenia wojskom praktycznej pomocy. W razie wykrycia niedociągnięć, kontrolujący powinien zameldować o nich określonej w planie kontroli osobie /zazwyczaj dowódcy, szefowi sztabu/ i uczynić wszystko, aby je usunąć.

R o z d z i a ł I I

PRACA SZTABU PODCZAS PROWADZENIA MARSZU

Do zadań sztabu ZT /oddziału/ podczas wykonywania marszu oddziałów i pododdziałów należy głównie: zapewnienie przebiegu marszu wojsk zgodnie z planem oraz utrzymanie ich gotowości bojowej; kierowanie organami rozpoznawczymi, oddziałem wydzielonym /jeżeli się go wysyła/, pododdziałami /oddziałami/ ubezpieczenia marszowego; terminowe zdobywanie, opracowywanie i meldowanie dowódcy danych o sytuacji niezbędnych do podejmowania /aktualizacji/ decyzji oraz szybkie przekazywanie wykonawcom zadań; terminowe informowanie o sytuacji podległych organów dowodzenia i sąsiadów; składanie meldunków o przebiegu marszu do sztabu wyższego; kontrola przestrzegania porządku i dyscypliny marszu oraz wszechstronnego zabezpieczenia marszu.

Terminowe rozpoczęcie marszu w znacznym stopniu zależy od rozpoczęcia we właściwym czasie formowania i wyciągania kolumn. Dlatego też w celu prowadzenia kontroli i udzielania pomocy w sprawnym wykonaniu marszu bezpośrednio do oddziałów /pododdziałów/ wysyła się oficerów z organów dowodzenia ZT /oddziału/. Ponadto można organizować oficerskie posterunki kontroli ruchu.

W przypadku zbyt wczesnego formowania i wyciągania kolumn pododdziały i oddziały zatrzymują się przed linią /punktem/ wyjściową, tworząc nadmierne zagęszczenie. Dlatego sztab ZT /oddziału/ oraz szefowie rodzajów wojsk i służb powinni skupić główną uwagę na tym, aby pododdziały rozpoznawcze, oddziały /oddział/ zabezpieczenia ruchu, oddział wydzielony /jeżeli się go wysyła/, oddziały /pododdziały/ ubezpieczenia marszowego oraz oddziały /pododdziały/sił głównych rozpoczynały formowanie i wyciąganie kolumn, a także przekraczanie punktu wejścia na zasadniczej drodze marszu oraz linię /punkt/ wyjściową w nakazanej kolejności i w ściśle ustalonych uprzednio terminach.

W czasie marszu bez przerwy kontroluje się: przestrzeganie przez maszerujące oddziały i pododdziały ustalonego porządku, maskowania i dyscypliny marszu; terminowość przekraczania przez organy rozpoznawcze, oddziały /oddział/ zabezpieczenia ruchu, oddziały /pododdziały/ ubezpieczenia marszowego oraz przez poszczególne kolumny sił głównych linii /punktów/ wyrównania; czas trwania odpoczynków /postojów/ i terminowość osiągnięcia nakazanego rejonu; organizację i realizację zabezpieczenia technicznego marszu oraz zaopatrywanie oddziałów /pododdziałów/ w niezbędne środki materiałowe. Do realizacji tych zadań wykorzystuje się organy służby porządkowo-ochronnej, oficerów wysyłanych okresowo na śmigłowcach do podległych oddziałów /pododdziałów/ lub na określone punkty wyrównania na drogach marszu.

W przypadku wykonania przez nieprzyjaciela uderzeń środkami masowego rażenia na maszerujące oddziały /pododdziały/ dowódca ZT /oddziału/ i sztab przystępują niezwłocznie do ustalenia rozmiarów skutków uderzeń, organizują odtwarzanie zdolności bojowej oddziałów /pododdziałów/ i likwidację skutków uderzeń. Jednym z ważnych przedsięwzięć w tym zakresie jest jak najszybsze odtworzenie systemu dowodzenia i zapewnienie oddziałom /pododdziałom/ nie porażonym kontynuowania marszu.

W celu szybkiego wyjaśnienia sytuacji należy między innymi niezwłocznie wysłać do porażonych oddziałów /pododdziałów/ oficerów z organów dowodzenia ZT /oddziału/. Na podstawie zebranych informacji sztab przygotowuje dowódcy niezbędne wnioski i propozycje. Po powzięciu decyzji przez dowódcę ZT /oddziału/, sztab wspólnie z szefami rodzajów wojsk i służb opracowuje plan odtwarzania zdolności bojowej oraz organizuje jej odtwarzanie w oddziałach /pododdziałach/. Równocześnie z tym, zgodnie z decyzją i wytycznymi dowódcy, udokładnia on zadania oddziałom /pododdziałom/ sił głównych, organom rozpoznania i innym

elementom ugrupowania marszowego oraz jak najszybciej przekazuje je wykonawcom.

Szef wydziału operacyjnego sztabu ZT /starszy oficer operacyjny sztabu oddziału/ odpowiednio do zaistniałej sytuacji oraz zgodnie z decyzją i wytycznymi dowódcy uaktualnia kalkulację marszu ZT /oddziału/. O zaistniałej sytuacji i skutkach uderzeń sztab ZT /oddziału/ melduje sztabowi związku operacyjnego /ZT/.

W razie potrzeby pokonywania przez oddziały /pododdziały/ strefy skażeń sztab ZT /oddziału/ wspólnie z szefem zabezpieczenia chemicznego i szefem saperów organizuje dodatkowe rozpoznanie skażeń, ustala wielkość strefy i możliwy stopień napromienienia żołnierzy w czasie jej pokonywania oraz udokładnia drogi obejścia. Po dokonaniu tych ustaleń i obliczeń szef sztabu ZT /oddziału/ melduje dowódcy propozycję co do sposobu pokonania strefy skażeń.

Jeżeli tylko warunki pozwalają, to należy obchodzić strefę skażeń. W tym celu szef wydziału operacyjnego sztabu ZT /starszy oficer operacyjny oddziału/, wspólnie z szefem saperów, ustalają drogi obejścia. Po akceptacji przez dowódcę propozycji co do sposobu obejścia stref skażeń, sztab przekazuje niezwłocznie oddziałom /pododdziałom/ niezbędne w tym zakresie zadania, najczęściej przez techniczne środki łączności. Ponadto sztab przy współpracy z szefami rodzajów wojsk i służb organizuje służbę porządkowo - ochronną na drogach obejścia, wysyła dodatkowe rozpoznanie oraz kontroluje i pomaga podległym organom dowodzenia w sprawnym obejściu przez oddziały /pododdziały/ strefy skażeń. Równocześnie z tym szef wydziału operacyjnego sztabu ZT /starszy oficer operacyjny sztabu oddziału/, zgodnie z decyzją dowódcy uaktualnia kalkulacje marszu ZT /oddziału/ oraz przesyła meldunek bojowy do sztabu związku operacyjnego /ZT/.

W przypadku zmasowanego nalotu lotnictwa nieprzyjaciela i zniszczenia odcinków dróg marszu oraz niektórych obiektów drogowych, uniemożliwiających kontynuowanie marszu, sztab zgodnie z decyzją dowódcy przekazuje sygnał do zatrzymania

się kolumn względnie skierowuje je na zapasowe drogi - jeżeli warunki pozwalają - w celu obejścia zniszczeń. Jeżeli zachodzi potrzeba, sztab przy ścisłej współpracy z szefami rodzajów wojsk i służb organizuje naprawę uszkodzonej drogi oraz usuwanie zniszczonego sprzętu, tak aby jak najszybciej wznowić marsz oddziałów /pododdziałów/.

Jeżeli w czasie marszu ZT /oddział/ spotka się z desantem powietrznym nieprzyjaciela, sztab za pomocą rozpoznania ustala jego siły i skład. Gdy siły nieprzyjaciela są nieduże, należy rozbić je siłami ubezpieczenia marszowego ZT /oddziału/. Natomiast, gdy siły desantu powietrznego są dość znaczne, wówczas do ich rozbicia mogą być wydzielone dodatkowo pododdziały ze składu sił głównych. Sztab ZT /oddziału/ zgodnie z decyzją i wytycznymi dowódcy, przekazuje zadania bojowe pododdziałom wyznaczonym do walki z desantem nieprzyjaciela oraz zapewnia szybkie ich wyjście do rejonu działania w celu jego rozbicia. Po wykonaniu zadania przez wydzielone pododdziały sztab ZT /oddziału/ organizuje ich marsz i włączenie do sił głównych.

Gdy na kierunku marszu ZT /oddziału/ istnieją przeszkody wodne trudne do pokonania, wówczas należy do czasu podejścia do nich sił głównych zorganizować: obronę przeciwlotniczą przeprawy, zabezpieczenie techniczne i pomoc pododdziałom w pokonaniu przeszkody, pomoc organom służby porządkowo-ochronnej, rozpoznanie rejonów /miejsc/ urządzenia przepraw zapasowych, dróg marszu do nich i rejonów zatrzymania oddziałów /pododdziałów/. Ponadto, jeżeli zachodzi potrzeba, należy zorganizować ubezpieczenie przepraw istniejących lub nowo wybudowanych. W celu realizacji tych zadań oficerowie sztabu ZT /oddziału/ oraz szefowie rodzajów wojsk i służb, na podstawie wytycznych dowódcy lub szefa sztabu, organizują wcześniej - przed podejściem sił głównych - przesunięcie do tych rejonów oddziałów /pododdziałów/ OPL, sił i środków rozpoznania inżynierskiego, pododdziałów urządzenia przepraw, sił i środków służby porządkowo-ochronnej, pododdziału

/pododdziałów/ do zorganizowania stałej szpicy bocznej. Dla sprawnego pokonania przeszkody wodnej przez maszerujące siły główne, celowo jest również wysłać wcześniej w ten rejon grupę oficerów z zastępcą dowódcy wraz z odpowiednimi środkami łączności.

Jeżeli nieprzyjaciel zniszczył stałe lub doraźne przeprawy albo inne obiekty drogowe, a obejście ich jest niemożliwe, oficerowie sztabu ZT /oddziału/, szefowie rodzajów wojsk i służb nie dopuszczają do skupiania się oddziałów /pododdziałów/ przed przeszkodą wodną /zniszczonym obiektem drogowym/ i zgodnie z decyzją lub wytycznymi dowódcy przekazują oddziałom /pododdziałom/ sygnał do zajęcia rejonów zatrzymania. Następnie oficerowie ci organizują urządzenie nowych przepraw lub usuwanie zawał i naprawę zniszczonych /uszkodzonych/ obiektów drogowych. Szef wydziału operacyjnego sztabu ZT /starszy oficer operacyjny sztabu oddziału/ wnosi niezbędne poprawki do dotychczasowych kalkulacji marszu i przekazuje meldunek do sztabu nadrzędnego. Z chwilą uruchomienia przepraw /usunięcia zawał, naprawy uszkodzonego odcinka drogi/ oficerowie organów dowodzenia ZT /oddziału/ przekazują oddziałom /pododdziałom/ sygnał wznowienia marszu oraz dopilnowują sprawniej przeprawy wojsk przez przeszkodę wodną lub pokonania trudnych odcinków drogi.

Przed zajęciem przez oddziały /pododdziały/ rejonów odpoczynków /rejonu docelowego/, sztab ZT /oddziału/ przy ścisłym współudziale szefów rodzajów wojsk i służb, organizuje wcześniejsze /przed przybyciem sił głównych/ rozpoznanie tych rejonów i ich oczyszczanie /jeżeli zachodzi potrzeba/. W tym celu należy zawczasu wysłać do tych rejonów grupę rekonesansową oraz organy rozpoznawcze i grupy torujące. Ponadto sztab ZT /oddziału/ w rejonach odpoczynków oraz docelowym organizuje zawczasu służbę porządkowo - ochronną.

Z chwilą przybycia oddziałów /pododdziałów/ do rejonu odpoczynku lub do rejonu docelowego sztab ZT /oddziału/, szefowie rodzajów wojsk i służb kontrolują i w miarę

potrzeb udzielają pomocy oraz dopilnowują, aby oddziały i pododdziały rozmieszczały się w wyznaczonych rejonach przestrzegając zasad maskowania a jednocześnie zachowując stałą gotowość do szybkiego wznowienia marszu. Ponadto kontrolują i udzielają pomocy oddziałom /pododdziałom/ w zakresie organizacji powszechnej OPL, ubezpieczenia, wydzielania pododdziałów dyżurnych, terminowego przeprowadzenia przeglądów technicznych, uzupełnienia paliwa w wozach bojowych i pojazdach mechanicznych, wydawania posiłków i organizacji odpoczynku żołnierzy, szczególnie kierowców.

W czasie każdego odpoczynku oficerowie sztabu, szefowie rodzajów wojsk i służb na podstawie wytycznych dowódcy lub szefa sztabu uszczegóławiają kalkulacje marszu. Szef wydziału operacyjnego sztabu ZT /starszy oficer operacyjny sztabu oddziału/ wpisuje ich treść na plan marszu oraz w niezbędnym zakresie na mapę roboczą dowódcy i szefa sztabu. Udokładnione dane w formie zadań przekazuje się podległym oddziałom i pododdziałom.

W czasie trwania odpoczynków może nastąpić - zgodnie z wytycznymi dowódcy lub szefa sztabu - wymiana organów rozpoznania i pododdziałów ubezpieczenia. Niekiedy może być dokonana zmiana w ugrupowaniu marszowym sił głównych: ZT /oddziału/.

Jeżeli w czasie marszu ZT /oddziału/ otrzyma zadanie zmiany kierunku marszu, wówczas oficerowie organów dowodzenia przygotowują niezbędne dane do powzięcia nowej decyzji przez dowódcę. Następnie, zgodnie z jego decyzją i wytycznymi, sztab ZT /oddziału/ oraz szefowie rodzajów wojsk i służb wprowadzają zmiany do uprzednio opracowanej decyzji - planu marszu - lub opracowują nowy plan i jak najszybciej przekazują nowe zadania oddziałom /pododdziałom/ oraz kontrolują i udzielają pomocy podległym organom dowodzenia w wyjściu oddziałów /pododdziałów/ na nowe drogi marszu.

Po otrzymaniu zadania zmiany kierunku marszu i powzięciu przez dowódcę decyzji, sztab ZT /oddziału/ organizuje na nowym kierunku rozpoznanie, ubezpieczenie marszowe,

zabezpieczenie inżynieryjne i służbę porządkowo - ochronną oraz w miarę potrzeby inne rodzaje zabezpieczenia marszu. Prócz tych przedsięwzięć oficerowie sztabu ZT /oddziału/, szefowie rodzajów wojsk i służb będą również organizować włączenie do sił głównych - z poprzedniego kierunku marszu - organów rozpoznania i oddziałów /pododdziałów/ ubezpieczenia marszowego, oddziału wydzielonego /jeżeli był wysłany/ oraz oddziałów /oddziału/ zabezpieczenia ruchu. Ponadto sztab ZT /oddziału/ informuje o zmianie kierunku marszu sąsiadów oraz składa meldunek do sztabu nadrzędnego o rozpoczęciu marszu przez ZT /oddział/ na nowym kierunku.

W przypadku zmiany kierunku, marsz planuje się szczegółowo do pierwszego rejonu odpoczynku. Na pozostałe odcinki planuje się marsz ramowo i udokładnia w rejonach kolejnych odpoczynków.

W miarę zbliżania się ZT /oddziału/ do nieprzyjaciela, sztab powinien spowodować wzmożone działanie organów rozpoznawczych w celu zdobycia jak największej ilości informacji o nim i terenie. Ponadto sztab ZT /oddziału/ powinien utrzymywać podległe oddziały /pododdziały/ w stałej gotowości do rozwinięcia i wejścia do walki.

PRACA SZTABU PODCZAS ORGANIZACJI PRZEWOZU WOJSK

1. Praca sztabu podczas przewozu wojsk transportem kolejowym

We współczesnych warunkach przewozy oddziałów /pododdziałów/ transportem kolejowym odbywać się będą w skomplikowanej i szybko zmieniającej się sytuacji. Może ona powodować potrzebę zmiany rejonów załadowania i wyładowania oddziałów /pododdziałów/ z transportu kolejowego. Ponadto przewożone oddziały /pododdziały/ mogą pokonywać strefy skażeń i zniszczeń, zmieniać sposoby przesunięcia, a niekiedy nawet podejmować walkę z nieprzyjacielem. Podczas przewozów oddziały i pododdziały zazwyczaj rozciągnięte są na znacznej odległości, co poważnie utrudnia dowodzenie nimi.

Do głównych zadań dowódcy i sztabu ZT /oddziału/ podczas organizacji i wykonywania przewozów transportem kolejowym należy: utrzymanie stałej gotowości oddziałów /pododdziałów/; organizowanie i ciągle zbieranie danych o sytuacji, a zwłaszcza o nieprzyjacielu na ziemi i w powietrzu, jego uderzeniach środkami masowego rażenia, strefach skażeń i zniszczeń w rejonach ześrodkowania /wyczekiwania/, załadowania i wyładowania oddziałów /pododdziałów/ oraz na kierunku ich przewozu; planowanie przewozu oddziałów /pododdziałów/ przy współudziale organów komunikacji wojskowej; organizowanie zabezpieczenia przewozu i dowodzenie oddziałami /pododdziałami/; stałe kontrolowanie przygotowania i przebiegu przewozu oraz udzielanie pomocy oddziałom /pododdziałom/; zapewnienie sprawnego wyjścia oddziałów /pododdziałów/ z rejonów /rejonu/ ześrodkowania do rejonów /rejonu/wyczekiwania i do rejonów /stacji/ załadowania, terminowego ich załadowania i wyładowania z transportu kolejowego oraz zapewnienie wejścia do rejonów zbiórek a następnie do wyznaczonego rejonu.

Sztab ZT /oddziału/ powinien stale mieć wykonane obliczenia, jakie są niezbędne do przewozu oddziałów

/pododdziałów/ transportem kolejowym. Obliczenia wykonane zawczasu zazwyczaj obejmują liczbę i rodzaje wagonów niezbędnych do przewiezienia podległych oddziałów /pododdziałów/ oraz liczbę składów i transportów kolejowych. W miarę zachodzących zmian ilościowych w ludziach i sprzęcie, sztab wnosi poprawki do uprzednio wykonanych obliczeń. Z chwilą otrzymania zarządzenia wstępnego przewozu ZT /oddziału/ sztab udokładnia te obliczenia.

Po otrzymaniu zadania przewozu transportem kolejowym i dokonaniu analizy oraz kalkulacji czasu na organizację przewozu, dowódca ZT /oddziału/ lub szef sztabu informuje oficerów sztabu, szefów rodzajów wojsk i służb o: sytuacji i otrzymanym zadaniu /jeżeli nie uczyniono tego wcześniej/; najważniejszych i najpilniejszych przedsięwzięciach do wykonania przez oddziały /pododdziały/; kolejności przewozu oddziałów /pododdziałów/; zasadniczych terminach planowania, organizowania przewozu i jego wykonania. Ponadto szef sztabu ustala: termin przekazania podległym oddziałom /pododdziałom/ zarządzeń, w tym zarządzeń wstępnych /przygotowawczych/; kto, w jakim czasie i jakie dane przygotowuje do powzięcia decyzji przez dowódcę ZT /oddziału/; termin i sposoby przekazania zadań podległym wojskom; kto, w jakim czasie i jakie opracowuje dokumenty; czas przeprowadzenia rekonesansu rejonu wyczekiwania, rejonów /stacji/ załadowania i dróg dojścia do nich.

W zarządzeniach wstępnych /przygotowawczych/ dla oddziałów /pododdziałów/ dotyczących przewozu transportem kolejowym zwykle podaje się: czas gotowości do zajęcia rejonu wyczekiwania i czas gotowości do załadowania; terminy, ilość i rodzaje zgromadzonych środków materiałowych /jeżeli nie uczyniono tego wcześniej/; dane dotyczące szkolenia załóg wozów bojowych i kierowców pojazdów mechanicznych w ładowaniu i wyładowaniu sprzętu oraz jego umocowaniu na wagonach; czas i sposób otrzymywania zadania.

Jednocześnie z opracowywaniem i przekazywaniem zarządzeń do oddziałów /pododdziałów/ kierownicze osoby funkcyjne

organów dowodzenia ZT /oddziału/ przygotowują i meldują dowódcy niezbędne dane do powzięcia decyzji.

Równocześnie z przygotowywaniem danych do decyzji sztab ZT /oddziału/ oraz szefowie rodzajów wojsk i służb, pod kierownictwem szefa sztabu, przystępują do planowania przewozu oddziałów /pododdziałów/.

Danymi wyjściowymi do obliczenia liczby wagonów i ilości transportów kolejowych dla przewiezienia oddziałów /pododdziałów/ są: stan ilościowy przewożonych ludzi; rodzaj i ilość przewożonego sprzętu bojowego; rodzaj i ilość przewożonych środków materiałowych i technicznych; normy załadunkowe ludzi i sprzętu bojowego na wagony; dopuszczalna długość i ciężar jednego transportu.

Podczas planowania każdego transportu kolejowego należy uwzględniać: konieczność zachowania stałej gotowości bojowej i całości organizacyjnej przewożonych pododdziałów; możliwość załadowania i wyładowania własnymi siłami; wykonanie marszu w skomplikowanych warunkach, a w razie potrzeby i prowadzenie walki z nieprzyjacielem po wyładowaniu. Dlatego do transportu zazwyczaj wyznacza się pododdziały w składzie etatowym.

Pododdziały zabezpieczenia i obsługi z zasady przydziela się do poszczególnych transportów. Zapasy ruchome przewozi się załadowane na samochodach. Należy dążyć do tego, aby pododdziały z ciężkim sprzętem bojowym były przewożone w miarę możliwości najmniejszą ilością transportów. W skład transportów z organami dowodzenia należy włączać środki obrony przeciwlotniczej, zdolne do prowadzenia ognia w czasie przewozu. Natomiast pododdziały, które są wyposażone w sprzęt o przekroczonej skrajni, co ustala się według oddzielnych przepisów zawartych w instrukcji "Normy ładunkowe sprzętu wojskowego na tabor kolejowy", nie mogą być przewożone transportem kolejowym.

Każdy transport powinien mieć siły i środki niezbędne do załadowania i wyładowania sprzętu i materiałów oraz siły i środki ochrony i obrony. Ponadto w każdym transporcie należy mieć siły i środki łączności, rozpoznania skażeń i zakażeń,

przygotowania gorących posiłków oraz udzielania pomocy medycznej.

Uwzględniając powyższe, ustala się rodzaje i liczbę wagonów potrzebnych do przewiezienia podległych oddziałów /pododdziałów/. Ustalając skład jednego transportu kolejowego, w którym mogą być wagony różnego rodzaju, należy uwzględnić to, że jego długość nie może być większa niż 120 osi obliczeniowych /jedna oś obliczeniowa równa się 5 mb/, a ogólny jego ciężar /brutto/ nie powinien przekraczać 1 200 ton. Następnie oblicza się ogólną ilość transportów niezbędnych do przewiezienia całego związku taktycznego boddziału/.

Jeżeli oddziały /pododdziały/ są przewożone pociągami typowymi, formowanymi z zawczasu ustalonych rodzajów i liczby wagonów, należy najpierw określić potrzebną liczbę pociągów według ustalonych typów, biorąc za podstawę skład bojowy i stan ilościowy przewożonych wojsk oraz możliwości pociągu każdego typu, a następnie według tego formować transporty.

Po dokonaniu tych obliczeń /lub udokładnieniu obliczeń wykonanych uprzednio/, szef wydziału operacyjnego sztabu ZT /starszy oficer operacyjny sztabu oddziału/ sporządza zapotrzebowanie szczególne na przewóz oddziałów /pododdziałów/ transportem kolejowym. W zapotrzebowaniu podaje się: liczbę transportów; nazwę oddziału /pododdziału/ wchodzącego w skład każdego transportu; ilość ludzi oraz nazwę i ilość sprzętu bojowego wchodzącego w skład każdego transportu; ciężar ładunki każdego transportu, ogólną liczbę wagonów w transporcie z podziałem na ich rodzaje.

Zatwierdzone przez dowódcę ZT /oddziału/ zapotrzebowanie szczególne na przewóz transportem kolejowym, zazwyczaj oficer z wydziału operacyjnego sztabu ZT /przedstawiciel sztabu oddziału/ dostarcza do odpowiedniego organu liniowego komunikacji wojskowej, od którego otrzymuje numery transportów kolejowych oraz uszczegółowione dane dotyczące stacji /punktów/ załadowania i dróg dojazdu do nich, kolejności zestawienia wagonów w pociągu, sposobu umocowania

sprzętu, terminów podstawiania oraz rozpoczęcia i zakończenia ładowania każdego transportu. Niekiedy organ liniowy komunikacji wojskowej może również przekazać dane dotyczące stacji /punktów/ wylądowania i planowanego czasu przybycia do nich poszczególnych transportów kolejowych oraz przebiegu linii transportowych. Ponadto oficer ten uzgadnia z organem liniowym komunikacji wojskowej rejon /rejon/ wyczekiwania oraz rejon /rejon/ zbiórki i drogi dojścia do nich /jeżeli znane są stacje wylądowania/. Informacje uzyskane od organu liniowego komunikacji wojskowej przedstawiciel sztabu melduje dowódcy ZT /oddziału/ oraz szefowi wydziału operacyjnego sztabu ZT /starszemu oficerowi operacyjnemu sztabu oddziału/.

Dokonując obliczania czasu potrzebnego na przewóz oddziałów /pododdziałów/, należy uwzględnić: odległość przewozu; średnią prędkość przewozu; czas przybycia transportów na stacje wylądowania w określonych odstępach. Natomiast dla obliczenia czasu ogólnego, to jest od chwili otrzymania zadania do chwili osiągnięcia przez oddział /pododdziały/ rejonu docelowego, należy do wyżej wymienionych obliczeń dodać czas niezbędny na organizację przewozu; osiągnięcie przez oddziały /pododdziały/ rejonów /rejonu/ wyczekiwania, załadowania i rozładowania poszczególnych transportów; osiągnięcie przez oddziały /pododdziały/ rejonów /rejonu/ zbiórki oraz rejonu docelowego.

Czas przewozu oddziałów /pododdziałów/ transportem kolejowym T_k , łącznie z czasem załadowania i wylądowania, można obliczyć według wzoru:

$$T_k = \frac{D}{V} + t_z + t_w + t_o \quad /N - 1/ \quad /11/$$

gdzie:

D - odległość przewozu /w km/;

V - średnia prędkość jazdy transportów /w km/godz/,
wyznaczająca 20 km/godz;

t_z - czas załadowania jednego transportu /w godz/;

- t_w - czas rozładowania jednego transportu /w godz/;
 t_o - średni odstęp między odprawianiem transportów /godz/;
 N - liczba transportów.

Ogólny czas przewozu /T/ ZT /oddziału/ można obliczyć według wzoru:

$$T = T_1 + T_k + T_2 + T_3 \quad /12/$$

gdzie:

- T_1 - czas potrzebny na marsz oddziałów /pododdziałów/ z rejonu ześrodkowania do rejonu /rejonów/ wyczekiwania i do stacji załadowania /w godzinach/;
 T_k - czas przewozu oddziału /pododdziału/ /w godz/;
 T_2 - czas potrzebny na marsz ze stacji wyładowania do rejonów /rejonu/ zbiórki /w godz/;
 T_3 - czas potrzebny na marsz z rejonów zbiórki do rejonu nakazanego /docelowego/ /w godz/.

Prócz obliczeń przewozu transportem kolejowym szef wydziału operacyjnego sztabu ZT /starszy oficer operacyjny sztabu oddziału/ planuje i organizuje marsz dla pododdziałów wyposażonych w sprzęt o przekroczonej skrajni.

Zazwyczaj w czasie sporządzania obliczeń przez sztab, szef sztabu ZT /oddziału/ organizuje rekonesans rejonu /rejonów/ wyczekiwania i stacji załadowania. Rekonesans na szczeblu ZT można prowadzić równolegle w kilku grupach. Zwykle przeprowadza go dowódca ZT /oddziału/ oraz - w zależności od liczby grup rekonesansowych - szef sztabu i pozostali zastępcy dowódcy ZT. W skład grupy rekonesansowej zazwyczaj wchodzi: oficer z wydziału operacyjnego sztabu ZT /starszy oficer operacyjny lub oficer operacyjny sztabu oddziału/, oficer z wydziału łączności sztabu, szef OPL, szef saperów oraz oficerowie wsparcia logistycznego i w zależności od potrzeb inni oficerowie. Ponadto w rekonesansie uczestniczy dowódca oddziału i dowódcy pododdziałów.

Podczas rekonesansu ustala się przede wszystkim: rejon /rejon/ wyczekiwania; stacje lub punkty załadowania; drogi

marszu do rejonów /rejonu/ wyczekiwania i stacji /punktów/ załadowania; przedsięwzięcia w zakresie obrony przeciwlotniczej; obrony przed środkami masowego rażenia; maskowania; zabezpieczenia inżynieryjnego; organizacji służby porządkowo - ochronnej i dowodzenia na czas załadowania.

Poza udziałem w realizacji wyżej wymienionych przedsięwzięć, oficerowie sztabu przygotowują zazwyczaj następujące dane niezbędne dowódcy do powzięcia decyzji:

- s z e f w y d z i a ł u r o z p o z n a w c z e g o s z t a b u Z T / s t a r s z y o f i c e r r o z p o z n a n i a s z t a b u o d d z i a ł u / : rubież i charakter działania nieprzyjaciela; główne kierunki zagrożenia przez siły powietrzne nieprzyjaciela oraz zasadnicze obiekty kolejowe, które mogą być atakowane przez lotnictwo; stopień oddziaływania grup specjalnych nieprzyjaciela na linie transportowe i obiekty kolejowe; stopień zagrożenia obiektów kolejowych uderzeniami środków masowego rażenia oraz desantami powietrznymi nieprzyjaciela; przedsięwzięcia z zakresu walki radioelektronicznej;

s z e f s z t a b u Z T / o d d z i a ł u / : przydział oddziałom /pododdziałom/ stacji załadowania; czas i kolejność załadowania; rejon wyczekiwania oraz drogi marszu do nich i do stacji załadowania; stacje wylądowania, rejon zbiorczy i drogi marszu do nich i do rejonu docelowego; rozmieszczenie oddziałów /pododdziałów/ w rejonie docelowym i termin jego osiągnięcia; główne zamierzenia w zakresie zabezpieczenia przewozu oraz organizacji dowodzenia oddziałami /pododdziałami/.

Na podstawie decyzji dowódcy i jego wytycznych sztab opracowuje plan przewozu ZT /oddziału/ transportem kolejowym, a ponadto w ZT opracowuje się pisemny rozkaz bojowy.

Plan przewozu ZT /oddziału/ transportem kolejowym opracowany na mapie zwykle zawiera: wnioski z oceny nieprzyjaciela; dane o sytuacji skażeń; położenie podległych

oddziałów /pododdziałów/; rejonów /rejon/ wyczekiwania i terminy rozpoczęcia ich zajmowania; stacje załadowania; drogi marszu do rejonów /rejonu/ wyczekiwania, stacji załadowania i terminy załadowania; rozmieszczenie i zadania sił i środków OPL przełożonego i własnych; zapasowe stacje załadowania; linie transportowe; tymczasowy rejon przeładunkowy; stacje wyładowania i rejonów /rejon/ zbiórki; rejon docelowy i termin jego osiągnięcia; drogi marszu ze stacji wyładowania do rejonów /rejonu/ zbiórki i rejonu docelowego; ugrupowania ZT /oddziału/ podczas przewozu.

W legendzie do planu przewozu zazwyczaj podaje się: wnioski z oceny nieprzyjaciela; cel i zamiar przewozu; organizację zabezpieczenia przewozu i dowodzenia; kalkulacje dotyczące przewozu oddziałów /pododdziałów/ transportem kolejowym oraz stan zaopatrzenia materiałowego.

Kalkulacje dotyczące przewozu oddziałów /pododdziałów/ przedstawia się w planie załadowania i wyładowania. Opracowuje się go co najmniej w dwóch egzemplarzach, z których jeden przesyła się do właściwych organów liniowych komunikacji wojskowej. Na planie załadowania i wyładowania zwkle podaje się: numery transportów; nazwę pododdziałów wchodzących w skład każdego transportu; liczbę i rodzaj wagonów każdego transportu; stacje załadowania; rejon wyczekiwania i drogi marszu do stacji załadowania; czas rozpoczęcia i zakończenia załadowania; termin dojazdu każdego transportu ze stacji załadowania; termin przybycia na stację wyładowania każdego transportu; termin rozpoczęcia i zakończenia wyładowania; rejon zbiórki i drogi marszu do niego.

Jeżeli dane dotyczące wyładowania nie są znane sztabowi ZT /oddziału/ podczas planowania przewozu, to plan załadowania i wyładowania wypełnia się w części dotyczącej załadowania. Natomiast część dotycząca wyładowania wypełnia zespół oficerów sztabu ZT /oddziału/, który przyjeżdża na stację wyładowania w pierwszym transporcie ZT /oddziału/. Zespół ten zbiera niezbędne dane od właściwych organów liniowych komunikacji wojskowej, a ponadto przeprowadza

rekonesans stacji wyladowania, rejonów /rejonu/ zbiórki i dróg marszu do nich, rejonu docelowego i dróg marszu do niego oraz kieruje wyladowaniem kolejnych transportów.

Zadania dotyczące marszu transportem kolejowym przekazuje się podwładnym z zasady w pisemnym rozkazie lub zarządzeniu bojowym albo ustnie przez kontakt osobisty oficerów.

W rozkazie bojowym do przewozu transportem kolejowym zwykle podaje się: wnioski z oceny nieprzyjaciela; zadanie ZT /oddziału/; rejon i zapasowy rejon wyczekiwania do załadowania; stacje i zapasowe stacje załadowania; zadania sąsiadów; zamiar dowódcy ZT /oddziału/; przydział dla oddziałów /pododdziałów/ rejonów wyczekiwania do załadowania; termin rozpoczęcia i zakończenia załadowania; zadania oddziałów /pododdziałów/, w tym środki wzmocnienia, termin zajęcia rejonu wyczekiwania do załadowania, drogi marszu do rejonu wyczekiwania, stacje załadowania, drogi marszu do stacji załadowania, termin rozpoczęcia i zakończenia załadowania, komendanta transportu - tylko w oddziale, stacje wyladowania, rejon zbiórki po wyladowaniu, drogi marszu do rejonu zbiórki i do rejonu ześrodkowania; normy zużycia środków materiałowych; gotowość do załadowania; dane dotyczące przewozu stanowisk dowodzenia oraz dowódcę oddziału /pododdziału/, który w razie potrzeby przejmie dowodzenie. Do rozkazu /zarządzenia/ bojowego załącza się wyciąg z planu załadowania i wyladowania.

Komendantom transportu sztab powinien dostarczyć zestawienia składu transportu, wykaz osób funkcyjnych wyznaczonych przez dowódcę oraz listy przewozowe i zlecenia.

Zasadniczymi zadaniami organów dowodzenia ZT /oddziału/ podczas przewozu oddziałów /pododdziałów/ transportem kolejowym są: zapewnienie sprawnego załadowania transportów kolejowych; zorganizowanie /jeśli zajdzie potrzeba/ przeładowania lub wyladowania oddziałów /pododdziałów/ na nie przygotowanych stacjach i pokonanie stref skażeń, zniszczeń oraz osiągnięcie rejonu docelowego w nakazanym terminie.

W czasie załadowania oddziałów /pododdziałów/ na transporty kolejowe sztab ZT /oddziału/ oraz szefowie rodzajów wojsk i służb powinni w ramach kontroli i pomocy zwrócić szczególną uwagę na: terminowe przybycie pododdziałów na stację załadowania oraz zgodność przebiegu ładowania z planem; terminowe i w ustalonej kolejności odprawianie transportów; utrzymywanie ciągłej łączności z pododdziałami, które znajdują się w rejonach wyczekiwania; prawidłowość mocowania i maskowania sprzętu bojowego; właściwe wprowadzenie sprzętu bojowego na wagony i zapobieganie nieszczęśliwym wypadkom oraz przestrzeganie porządku i dyscypliny na stacji załadowania. Zadania te sztab ZT /oddziału/ realizuje przy ścisłej współpracy z organami liniowej komunikacji wojskowej.

W przypadku wykonania przez nieprzyjaciela uderzeń środkami masowego rażenia lub ataku lotnictwa środkami konwencjonalnymi na stacje załadowania i na oddziały /pododdziały/ sztab organizuje wyprowadzenie ich z rejonu zniszczeń i skażeń oraz zgodnie z decyzją dowódcy organizuje załadowanie transportów na zapasowych stacjach załadowania. W razie potrzeby szef zabezpieczenia przeciwochemicznego organizuje całkowite zabiegi sanitarne i specjalne.

Podczas przewozu transportem kolejowym dowódca ZT /oddziału/ dowodzi między innymi poprzez wykorzystanie środków łączności podległych organom liniowej komunikacji wojskowej.

Gdy nieprzyjaciel podczas przewozu zniszczy węzły komunikacyjne i mosty kolejowe na dużych przeszkodach wodnych, a manewr na inne kierunki jest niemożliwy, wówczas oficerowie sztabu ZT /oddziału/ oraz szefowie rodzajów wojsk i służb organizują wylądowanie transportów kolejowych i zgodnie z decyzją dowódcy organizują pokonanie przez te oddziały /pododdziały/ stref zniszczeń i skażeń lub przeszkody wodnej. Następnie w zależności od odległości do rejonu nakazanego i innych warunków sztab ZT /oddziału/ oraz szefowie rodzajów wojsk i służb organizują marsz do

nakazanego rejonu lub do miejsc załadowania na transport kolejowy w celu dalszego kontynuowania przewozu.

W celu ustalenia warunków, w jakich oddziały /pododdziały/ będą pokonywały strefę zniszczeń /skażeń/ lub przeszkodę wodną, sztab ZT /oddziału/ organizuje rekonesans.

Jeżeli wyladowane oddziały /pododdziały/ nie mogą od razu kontynuować marszu do nakazanego rejonu lub do nowych stacji załadowania, sztab ZT /oddziału/ organizuje ich rozśrodkowanie zgodnie z decyzją dowódcy.

Gdy wyladowane oddziały /pododdziały/ mają wykonywać marsz do nakazanego rejonu, wówczas - w zależności od sytuacji - po zakończeniu ich wyladowania wykonują marsz w kolumnach oddziałów lub pododdziałów.

Po przybyciu do rejonu wyladowania szef sztabu organizuje rozwinięcie stanowiska dowodzenia oraz zebranie szczegółowych danych o sytuacji, położeniu i terminach przyjazdu poszczególnych transportów na stacje wyladowania. Następnie organizuje przyjęcie i rozładowanie kolejnych transportów oraz marsz oddziałów do nakazanego rejonu.

W toku przewozu lub wyladowania ZT /oddział/ może otrzymać zadanie bojowe, do którego wykonania powinien przystąpić natychmiast, nie czekając na zakończenie wyladowania wszystkich oddziałów /pododdziałów/ i ześrodkowania ich w rejonach zbiórki. W takim przypadku dowódca i sztab powinni skupić główną uwagę na zorganizowaniu i wykonaniu zadania bojowego. Do kierowania wyladowaniem przybywających transportów oraz marszem wojsk do rejonu przyszłych działań bojowych wydziela się zespół oficerów zazwyczaj pod dowództwem zastępcy ZT /oddziału/.

Po wyladowaniu i ześrodkowaniu oddziałów /pododdziałów/ w nakazanym rejonie sztab ZT /oddziału/ przesyła meldunek do sztabu nadrzędnego.

2. Praca sztabu podczas przewozu wojsk transportem powietrznym

Sztab ZT /oddziału/ planuje i organizuje przewóz oddziałów /pododdziałów/ transportem powietrznym zgodnie z decyzją dowódcy i wytycznymi sztabu wyższego oraz w ścisłym współdziałaniu ze sztabem lotnictwa transportowego.

Podczas planowania i organizowania przewozu oddziałów /pododdziałów/ transportem powietrznym sztab ZT /oddziału/ między innymi powinien zapoznać się z rodzajem i możliwościami środków transportowych; zapoznać się z lotniskami /ładowiskami/ i warunkami, w jakich będą ładowane i wyladowywane oddziały /pododdziały/; wyznaczyć rejony /rejon/ wyczekiwania oraz drogi marszu do nich na lotniska /ładowiska/; wyznaczyć rejony /rejon/ zbiórki oddziałów /pododdziałów/ i drogi marszu do rejonu nakazanego; ustalić terminy gotowości środków transportowych do załadowania oraz termin załadowania i wyladowania oddziałów /pododdziałów/. Ponadto sztab powinien dokonać kalkulacji czasu niezbędnego na załadowanie i wyladowanie sprzętu na środki transportu powietrznego, przerzut na lotniska /ładowiska/, wyladowanie oraz osiągnięcie przez oddziały /pododdziały/ rejonów /rejonu/ wyczekiwania i marsz z tych rejonów do miejsc załadowania.

Obliczenia potrzeb transportu powietrznego dla przerzutu oddziałów /pododdziałów/ sztab ZT /oddziału/ wykonuje wspólnie ze sztabem lotnictwa transportowego. Obliczenia te sztab ZT /oddziału/ powinien mieć wykonane wcześniej w dwóch wariantach: na przerzut wojsk bez ciężkiego sprzętu bojowego i na przerzut ludzi z ich osobistym wyposażeniem, uzbrojeniem oraz z lekkim sprzętem bojowym.

Po otrzymaniu zadania na przewóz oddziałów /pododdziałów/ transportem powietrznym szef wydziału operacyjnego sztabu ZT /starszy oficer operacyjny sztabu oddziału/ udokładnia obliczenia i melduje dowódcy, które oddziały /pododdziały/ mogą być przewiezione przydzielonym transportem powietrznym. Po akceptacji przez dowódcę tych

danych przedstawiciel sztabu przewożonego ZT /oddziału/ udaje się do sztabu lotnictwa transportowego, gdzie ustala liczbę samolotów /śmigłowców/ według potrzeb załadowania każdego pododdziału /oddziału/ oraz udokładnia lotniska, warunki i czas załadowania. Jeżeli sytuacja tego wymaga, to do sztabu przewożonego ZT /oddziału/ przybywa oficer ze sztabu lotnictwa transportowego i na miejscu rozstrzyga się wszystkie sprawy związane z organizacją transportu.

Jeżeli przerzut ZT /oddziału/ będzie realizowany w dwóch lub więcej przelotach, to szef wydziału operacyjnego sztabu ZT /szef sztabu oddziału/ przygotowuje projekt składu każdego przelotu i kolejność przerzutu oddziałów /pododdziałów/. Należy przy tym stworzyć przierzucanym oddziałom /pododdziałom/ możliwość wykonania zadania bojowego niezwłocznie po przerzuceniu.

Podczas opracowywania planu przerzutu oddziałów /pododdziałów/ transportem powietrznym należy zapewnić im możliwość zachowania gotowości bojowej, całość organizacyjną oraz maksymalne wykorzystanie możliwości lotnictwa transportowego, a zwłaszcza jego udźwigu.

Obliczając potrzeby przerzutu drogą powietrzną, należy w pierwszej kolejności uwzględnić potrzeby przewozu ciężkiego sprzętu bojowego. W samolocie łącznie ze sprzętem bojowym powinna lecieć załoga tego sprzętu. Środki materiałowe zazwyczaj przewozi się na pojazdach mechanicznych. Oddzielne samoloty /śmigłowce/ do przewozu ludzi wyznacza się tylko wówczas, gdy nie można ich zabrać z etatowym sprzętem.

Dla przerzucenia wojsk transportem powietrznym sztab ZT /oddziału/ opracowuje zazwyczaj rozkaz /zarządzenie/ bojowy oraz tabelę przerzutu transportem powietrznym, która stanowi załącznik do rozkazu /zarządzenia/. W tabeli tej zwykle podaje się: numer przelotu; nazwę i skład przierzucanych oddziałów /pododdziałów/; rejony wyczekiwania, drogi marszu do nich i termin osiągnięcia; nazwę oddziału lotnictwa transportowego oraz liczbę i typ samolotów /śmigłowców/; lotniska /ląowiska/ załadowania oraz początek i koniec załadowania; lotniska /ląowiska/ wylądowania oraz początek

i koniec wylądowania; rejon zbiórki i termin ześrodkowania się w nim.

Ponadto dla każdego porzucanego pododdziału sporządza się wyciąg z tabeli przerzutu transportem powietrznym. Niektóre dane do opracowania tabeli przerzutu transportem powietrznym /np. rejony wyczekiwania, drogi marszu do nich, lotniska, rejony zbiórki/ przedstawia się na mapach roboczych.

Należy dążyć, aby pododdział był przetrzucany z jednego lotniska, a oddział z jednego węzła lotniskowego i przez jeden oddział lotnictwa transportowego. Wylądowanie oddziału zazwyczaj powinno być realizowane na jednym lotnisku.

Plan przerzutu oddziałów /pododdziałów/ opracowuje się co najmniej w trzech egzemplarzach. Jeden egzemplarz przesyła się do właściwego sztabu lotnictwa transportowego, drugi przekazuje się dowódcy przewożonego pododdziału, a trzeci pozostaje w sztabie ZT /oddziału/.

Stanowisko dowodzenia ZT /oddziału/ przetrzuca się w kilku przelotach. Dowódca ZT /oddziału/ i szef sztabu wraz z grupą niezbędnych oficerów lecą oddzielnymi samolotami. Łączność z oddziałami, pododdziałami i lotniskami załadunku i wylądowania utrzymuje się środkami łączności lotnictwa transportowego. Podczas przelotu dane o położeniu oraz niezbędne rozkazy i zarządzenia przekazuje się środkami łączności lotnictwa transportowego.

3. Właściwości organizacji przesunięcia wojsk sposobem kombinowanym

Przesunięcie ZT /oddziału/ sposobem kombinowanym występuje wówczas, gdy część podległych oddziałów /pododdziałów/ jest przewożona transportem kolejowym lub z wykorzystaniem innych środków transportu, a pozostałe oddziały wykonują marsz. Zazwyczaj transportem kolejowym przewożone są oddziały /pododdziały/ czołgów oraz inny ciężki sprzęt na podwoziu gąsienicowym.

W tym przypadku sztab ZT /oddziału/ musi jednocześnie planować i organizować przewóz części podległych oddziałów /pododdziałów/ transportem kolejowym oraz marsz pozostałych sił i środków, uwzględniając w razie konieczności potrzebę szybkiego się ich połączenia.

Po otrzymaniu zarządzenia wstępnego /przygotowawczego/ dotyczącego przesunięcia ZT /oddziału/ sposobem kombinowanym sztab oraz szefowie rodzajów wojsk i służb zazwyczaj na podstawie wytycznych dowódcy lub szefa sztabu aktualizują obliczenia związane z przewozem kolejowym części podległych oddziałów /pododdziałów/ oraz dokonują wstępnych kalkulacji marszu. Prócz tego organizują przygotowanie oddziałów /pododdziałów/ do marszu i do przewozu transportem kolejowym oraz zaopatrzenie ich w niezbędne środki materiałowe i techniczne.

Po otrzymaniu zadania przesunięcia sposobem kombinowanym i dokonaniu jego analizy oraz kalkulacji czasu na organizację przesunięcia ZT /oddziału/ dowódca lub szef sztabu informuje oficerów sztabu oraz szefów rodzajów wojsk i służb o otrzymanym zadaniu /jeżeli nie uczyniono tego wcześniej/ i zasadniczych terminach planowania, organizowania i wykonania przewozu oraz marszu a także określa, które z podległych oddziałów /pododdziałów/ będą przewożone transportem kolejowym, a które z kolei wykonywać będą marsz. Ponadto szef sztabu ZT /oddziału/ ustala: terminy przekazania podległym oddziałom /pododdziałom/ zarządzeń wstępnych /przygotowawczych/; rodzaj danych potrzebnych dowódcy do powzięcia decyzji, czas ich przygotowania i osobę przygotowującą; termin i sposoby przekazania zadań podległym oddziałom /pododdziałom/; odpowiedzialnych za opracowanie dokumentów i czas ich przygotowania; liczbę grup rekonesansowych i czas przeprowadzenia rekonesansu rejonów /rejonu/ wyczekiwania, rejonów /stacji/ załadowania i dróg dojścia do nich oraz dróg /drogi/ marszu.

Jednocześnie z opracowywaniem i przekazywaniem zarządzeń wstępnych /przygotowawczych/ do podległych oddziałów

/pododdziałów/ oraz przygotowaniem dowódcy danych do powzięcia decyzji szef wydziału operacyjnego sztabu ZT /starszy oficer operacyjny sztabu oddziału/ przy współudziale pozostałych szefów wydziałów sztabu /osób funkcyjnych sztabu oddziału/, szefów rodzajów wojsk i służb pod kierownictwem szefa sztabu planuje przewóz części oddziałów /pododdziałów/ i marsz dla pozostałych sił i środków.

Opracowanie planu przesunięcia ZT /oddziału/ sposobem kombinowanym wymaga między innymi wykonania przez szefa wydziału operacyjnego sztabu ZT /starszego oficera operacyjnego sztabu oddziału/ szeregu kalkulacji i obliczeń oddzielnie dla oddziałów /pododdziałów/ przewożonych transportem kolejowym i oddzielnie dla oddziałów /pododdziałów/ wykonujących marsz.

Danymi wyjściowymi do wykonania tych kalkulacji są między innymi: liczba i rodzaj przydzielonych wagonów kolejowych lub stan ilościowy ludzi, ilość i rodzaj sprzętu bojowego oddziałów /pododdziałów/, które należy przewieźć transportem kolejowym, oraz odległość marszu.

Ustalając skład transportów kolejowych, należy między innymi uwzględniać potrzebę samodzielnego załadowania i wyładowania pododdziałów każdego transportu na punktach załadowania i wyładowania nawet bez wykorzystania ramp stałych, a także szybkie ich połączenie się z oddziałami /pododdziałami/ wykonującymi marsz.

Ponadto szef wydziału operacyjnego sztabu ZT /starszy oficer operacyjny sztabu oddziału/ przy współpracy z szefem wydziału rozpoznawczego /starszym oficerem rozpoznania sztabu oddziału/ określa obiekty, które mogą być zniszczone przez nieprzyjaciela, w wyniku czego może być przerwany przewóz oddziałów /pododdziałów/ transportem kolejowym, ustala sposób połączenia oddziałów /pododdziałów/ przewożonych transportem kolejowym z oddziałami /pododdziałami/ wykonującymi marsz, a także przekazuje do oddziałów /pododdziałów/, a na szczeblu oddziału komendantom transportów /kolejowych/ drogę marszu i niezbędne dane

kalkulacyjne dotyczące oddziałów /pododdziałów/ wykonujących marsz.

Sztab zgodnie z decyzją dowódcy ZT /oddziału/ organizuje wszechstronne zabezpieczenie przewozu oraz przekazuje dowódcom oddziałów /pododdziałów/ przewożonych orientacyjne zadania w przypadku przerwania przewozu na liniach transportowych.

Gdy ZT w zadaniu ma określony pas przesunięcia, wówczas szef wydziału operacyjnego sztabu wybiera drogi /drogę/ marszu oddziałów możliwie blisko linii transportowej.

Prócz udziału w realizacji wyżej omawianych przedsięwzięciach kierownicze osoby funkcyjne sztabu przygotowują dowódcy zazwyczaj następujące dane:

- szef wydziału operacyjnego sztabu /starszy oficer operacyjny sztabu oddziału/ - kalkulacje dotyczące marszu oddziałów /pododdziałów/ i przewozu transportem kolejowym;

- szef wydziału łączności sztabu ZT /szef łączności oddziału/ - organizację łączności oraz czas przewozu i wykonania marszu. Ponadto dostarcza oddziałom przewożonym transportem kolejowym niezbędne dokumenty do utajnienia przekazywanych informacji oraz dane radiowe, radiotelefoniczne i radioliniowe.

Na podstawie decyzji dowódcy i jego wytycznych sztab opracowuje plan przesunięcia pisemny rozkaz bojowy.

Plan przesunięcia ZT /oddziału/ sposobem kombinowanym opracowany na mapie zazwyczaj zawiera: rubież styczności wojsk własnych i przeciwnika; wnioski z oceny przeciwnika; dane o sytuacji skażeń; położenie podległych oddziałów /pododdziałów/; otrzymane zadanie i zadania sąsiadów; rejon /rejon/ wyczekiwania do załadowania na transport kolejowy i termin jego zajęcia, drogi marszu i stacje załadowania; linie transportowe; stacje wylądowania, rejon /rejon/ zbiórki i drogi marszu do nakazanego rejonu; zapasowe stacje załadowania i wylądowania; drogi /drogę/ marszu; linię

/punkt/ wyjściową i wyrównania oraz termin jej przekroczenia; rejon i czas trwania odpoczynków; rozmieszczenie oddziałów /pododdziałów/ w rejonie docelowym i termin jego osiągnięcia; organizację dowodzenia; rozmieszczenie i zadania sił i środków OPL przełożonego i własnych; możliwe obiekty /rejon/, których zniszczenie może spowodować przerwanie przewozu oddziałów /pododdziałów/, stacje /punkty/ ich wylądowania i drogi marszu do połączenia się z siłami wykonującymi marsz lub do rejonu nakazanego; ugrupowanie marszowe ZT /oddziału/ oraz oddziałów /pododdziałów/ przewożonych transportem kolejowym.

W legendzie do planu przesunięcia ZT /oddziału/ sposobem kombinowanym podaje się zwykle: wnioski z oceny nieprzyjaciela; cel i zamiar przesunięcia; zestawienie stanu osobowego i sprzętu bojowego stan napromienienia oraz podział sił i środków wykonujących marsz i przewożonych transportem kolejowym; organizację zabezpieczenia marszu oraz przewozu transportem kolejowym; kalkulacje dotyczące przewozu oddziałów /pododdziałów/ transportem kolejowym; gotowość; sygnały dowodzenia oraz stan zaopatrzenia materialowego.

Zadania bojowe dotyczące przesunięcia sposobem kombinowanym przekazuje się podwładnym z zasady w pisemnym rozkazie lub zarządzeniu bojowym /tylko w ZT/ albo ustnie przez kontakt osobisty oficerów.

W rozkazie bojowym do przesunięcia sposobem kombinowanym podaje się zazwyczaj: wnioski z oceny nieprzyjaciela; zadania ZT /oddziału/ oraz rejon wyjściowy i wyczekiwania do załadowania, zapasowy rejon załadowania i stacje załadowania; zadania sąsiadów; zamiar wykonania przesunięcia a w nim drogi marszu, ugrupowanie marszowe, wysiłek pierwszej doby marszu, linię /punkt/ wyjściową, linie /punkty/ wyrównania, rejon, rodzaje i czas trwania odpoczynków, rejon wyczekiwania do załadowania - tylko w ZT, początek i koniec załadowania, komendanta transportu - tylko w oddziale; zadania oddziałów /pododdziałów/ wykonujących marsz i przewożonych transportem kolejowym; normy zużycia

środków materiałowych; termin gotowości; miejsce punktów dowodzenia - zgodnie z zasadami, jakie stosuje się w marszu lub przewozie transportem kolejowym; dowódcę oddziału /pododdziału/, który w razie potrzeby przejmuje dowodzenie ZT /oddziałem/. Do rozkazu /zarządzenia/ bojowego załącza się wyciąg z planu załadowania i wyładowania.

Dowodzenie oddziałami /pododdziałami/ podczas przesunięcia ZT /oddziału/ sposobem kombinowanym realizuje się ze stanowiska dowodzenia, które zazwyczaj znajduje się w ugrupowaniu oddziałów /pododdziałów/ wykonujących marsz. Dla dowodzenia oddziałami /pododdziałami/ przewożonymi transportem kolejowym wyznacza się zespół oficerów oraz niezbędne środki łączności, zazwyczaj pod dowództwem zastępcy dowódcy ZT /oddziału/. Jeżeli przewiduje się, że transporty kolejowe przyjadą do rejonu /stacji/ wyładowania przed przybyciem sztabu ZT /oddziału/ wykonującego marsz, celowo jest do rejonu /stacji/ wyładowania skierować odpowiednio wcześniej zespół oficerów /wraz z niezbędnymi środkami łączności, wykorzystujących śmigłowce lub pojazdy mechaniczne/, którzy będą przyjmować transporty i kierować ich wyładowaniem.

Zasadniczymi zadaniami dowódcy, oficerów sztabu, szefów rodzajów wojsk i służb ZT /oddziału/ podczas przesunięcia oddziałów /pododdziałów/ sposobem kombinowanym są: zapewnienie sprawnego załadowania transportów kolejowych oraz rozpoczęcie marszu zgodnie z planem; kierowanie oddziałami /pododdziałami/ wykonującymi marsz oraz zbieranie informacji o przebiegu przewozu oddziałów /pododdziałów/ transportem kolejowym i wpływanie na terminową jego realizację; zorganizowanie, jeżeli zajdzie potrzeba, wyładowania oddziałów /pododdziałów/ na linii transportowej i sprawnego ich dołączania do oddziałów /pododdziałów/ wykonujących marsz.

Z chwilą osiągnięcia gotowości oddziałów /pododdziałów/ do załadowania i przybycia transportu kolejowego sztab ZT /oddziału/ w ramach prowadzonej kontroli i pomocy powinien zwrócić szczególną uwagę na terminowe rozpoczęcie i

zakończenie załadowania poszczególnych transportów kolejowych oraz terminowe i w ustalonej kolejności ich odprawianie. W przypadku zniszczenia przez nieprzyjaciela stacji załadowania i obezwładnienia ładujących się oddziałów /pododdziałów/ sztab, zgodnie z decyzją dowódcy, organizuje wyprowadzenie ich z rejonu zniszczeń i skażeń oraz zapewnia załadowanie ich na stacjach zapasowych. Ponadto sztab powinien kontrolować i udzielać pomocy oddziałom /pododdziałom/ wykonującym marsz w zakresie formowania i wyciągania kolumn na zasadnicze drogi marszu, aby przekroczyły one linię /punkt/ wyjściową zgodnie z terminami ustalonymi w planie.

Gdy podczas przesunięcia ZT /oddziału/ nieprzyjaciel zniszczy obiekty kolejowe i uniemożliwi dalsze kontynuowanie przewozu, wówczas sztab oraz szefowie rodzajów wojsk i służb, wykorzystując środki łączności organów liniowej komunikacji wojskowej oraz oficerów przede wszystkim na śmigłowcach, ustalają sytuację w jakiej znalazły się przewożone oddziały /pododdziały/. Następnie zgodnie z decyzją dowódcy ZT /oddziału/ organizują wylądowanie oddziałów /pododdziałów/ z transportów kolejowych, pokonanie przez nie strefy zniszczeń i skażeń oraz włączenie ich do wykonujących marsz oddziałów /pododdziałów/ lub załadowanie na transport kolejowy.

Po osiągnięciu przez oddziały /pododdziały/ wykonujące marsz rejonu nakazanego, przed przybyciem do rejonu /stacji/ wylądowania transportów kolejowych, szef sztabu ZT /oddziału/ organizuje zebranie szczegółowych danych o położeniu i rozładunku przyjeżdżających transportów oraz stwarza warunki zapewniające sprawność marszu przewiezionych oddziałów /pododdziałów/ do nakazanego rejonu.

Po ześrodkowaniu wszystkich oddziałów /pododdziałów/ ZT /oddziału/ w nakazanym rejonie sztab ZT /oddziału/ przesyła meldunek do sztabu nadrzędnego.

R o z d z i a ł I V

PRACA SZTABU ZWIĄZKU TAKTYCZNEGO /ODDZIAŁU/ PODCZAS ROZMIESZCZANIA WOJSK W TERENIE.

Problematyka związana z rozmieszczeniem wojsk w terenie występuje we wszystkich rodzajach działań bojowych. Doświadczenia i wnioski z dotychczasowych ćwiczeń potwierdzają, że związek taktyczny /oddział/ zadanie rozmieszczenia wojsk w terenie może otrzymać:

- w czasie osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej w celu zajęcia rejonów alarmowych lub ześrodkowania /rejonów poprawy położenia/;

- w ramach wykonywania marszu lub przewozu transportem kolejowym, lotniczym i morskim;

- podczas prowadzenia natarcia lub obrony w celu czasowego wyjścia związku taktycznego /oddziału/ z walki i zajęcia rejonu ześrodkowania jako drugi rzut, itp.

Warunki realizacji zadań związanych z rozmieszczeniem wojsk w terenie rzutować będą na działanie sztabu związku taktycznego /oddziału/ podczas rozwiązywania tego problemu. Na przykład podczas przewozu wojsk transportem kolejowym do planowanych rejonów uwzględnia się zorganizowanie szybkiego wyjścia oddziałów /pododdziałów/ do rejonów wyjściowych przed załadowaniem i do rejonów zbiórki po wyładowaniu z transportów, a następnie do rejonów docelowych. Zupełnie inne będzie działanie sztabu związku taktycznego /oddziału/ drugiego rzutu, kiedy rozwiązywane będą zagadnienia związane z przesunięciem poszczególnych kolumn marszowych z jednego do drugiego rejonu ześrodkowania.

Dowódca związku taktycznego /oddziału/ decyzję o rozmieszczeniu wojsk w nakazanych rejonach zwykle podejmuje na podstawie mapy .W jego pracy można wyodrębnić dwa podstawowe sposoby jej wypracowania.

Pierwszy polega na tym, że dowódca związku taktycznego /oddziału/ podejmuje decyzję o rozmieszczeniu wojsk w nowym rejonie w ramach planowania realizacji ogólnego zadania

bojowego. Następnie na podejściu do nakazanych rejonów, na podstawie otrzymanych danych o wynikach rozpoznania /rekonesansu/ tego rejonu oraz przewidywanym zagrożeniu ze strony naziemnego nieprzyjaciela, uściśla wykonawcom uprzednio postawione zadanie zajęcia określonych rejonów.

Drugi sposób polega na tym, że dowódca związku taktycznego /oddziału/ podejmuje decyzję o rozmieszczeniu wojsk w nakazanym rejonie, głównie na podstawie wyników pracy grupy rekonesansowej wysłanej do rejonu zaraz po otrzymaniu zadania na jego zajęcie. Ma on zastosowanie szczególnie w sytuacji, gdy związek taktyczny /oddział/ otrzyma zadanie wyjścia z walki w celu odtworzenia zdolności bojowej lub zajęcia rejonu ześrodkowania w oczekiwaniu na nowe zadanie bojowe.

W pierwszym przypadku dowódca związku taktycznego /oddziału/ decyzję o rozmieszczeniu wojsk w nakazanym rejonie ogłasza w ramach podjętej decyzji związanej z realizacją ogólnego zadania bojowego. Daje wytyczne co do organizacji zabezpieczenia działań bojowych, w których dodatkowo omawia podstawowe zagadnienia związane z ubezpieczeniem wojsk w planowanych do zajęcia rejonach. W decyzji o rozmieszczeniu wojsk określa rejon rozmieszczenia poszczególnych elementów ugrupowania związku taktycznego /oddziału/, terminy ich zajęcia oraz siły i środki wydzielone do ubezpieczenia i ich zadania.

W drugim przypadku - decyzję o rozmieszczeniu wojsk w terenie ogłasza w formie rozkazu bojowego, w którym ujmuje:

- niezbędne dane o działaniu nieprzyjaciela;
- zadanie związku taktycznego /oddziału/ i zamiar o rozmieszczeniu i ubezpieczeniu związku taktycznego /oddziału/;
- zadania oddziałów /pododdziałów/ oraz czas osiągnięcia gotowości w rejonach rozmieszczenia;
- miejsce i czas rozmieszczenia stanowisk dowodzenia;
- terminy opracowania i przedstawiania meldunków.

Następnie po wydaniu rozkazu bojowego dowódca związku taktycznego /oddziału/ wydaje wytyczne do realizacji

przedsięwzięć z zakresu obrony przed bronią masowego rażenia, maskowania, zabezpieczenia inżynieryjnego, walki z desantami nieprzyjaciela, wsparcia logistycznego oraz ustala sposób działania wojsk na wypadek przerwania się przeciwnika na zagrożonych kierunkach.

Sposób i zakres działalności oficerów sztabu związku taktycznego /oddziału/ powinien być dostosowany do przyjętego trybu działania dowódcy i specyficznych zadań sztabu.

Do specyficznych zadań sztabu związku taktycznego /oddziału/ podczas planowania i organizowania rozmieszczenia wojsk w terenie należy:

- przygotowanie danych do podjęcia decyzji przez dowódcę związku taktycznego /oddziału/ na rozmieszczenie wojsk w terenie;

- zorganizowanie i wysłanie grupy rekonesansowej /grup/ do planowanych rejonów rozmieszczenia oddziałów /pododdziałów/ i SD związku taktycznego /oddziału/;

- zorganizowanie zasadniczych przedsięwzięć zabezpieczenia bojowego w tym ubezpieczenia rejonu rozmieszczenia wojsk związku taktycznego /oddziału/;

- zorganizowania dowodzenia i służby porządkowo-ochronnej w zajmowanym rejonie.

Szef sztabu związku taktycznego /oddziału/ na podstawie wytycznych dowódcy wydanych po ogłoszeniu zamiaru wysyła grupę rekonesansową do planowanych rejonów rozmieszczenia oraz kieruje całością przedsięwzięć związanych z planowaniem ubezpieczenia postoju związku taktycznego /oddziału/. W skład grupy rekonesansowej mogą być wyznaczeni oficerowie sztabu związku taktycznego /oddziału/, rodzajów wojsk i służb, siły i środki wyznaczone do rekonesansu rejonu SD związku taktycznego /oddziału/ i rozpoznania zagrożonych kierunków uderzeniem naziemnym nieprzyjaciela.

Zadanie grupie rekonesansowej stawia ustnie szef sztabu, określając w nim:

- rejonu rekonesansu i kierunki rozpoznania oraz czas jego zakończenia;

- przewidywany zakres rozbudowy inżynieryjnej rejonów i organizacji regulacji ruchu;

- czas i sposób nawiązywania łączności i meldowania o wynikach rekonesansu i rozpoznania.

Szef sztabu podstawowe zagadnienia ubezpieczenia postoju związku taktycznego /oddziału/ przygotowuje na swojej mapie roboczej oraz referuje je dowódcy podczas oceny sytuacji. Na podstawie wskazówek dowódcy i własnych ustaleń wydaje wytyczne szefom wydziałów i rodzajów wojsk /oficerom sztabu i rodzajów wojsk/ do organizacji ubezpieczenia postoju. W wytycznych do organizacji ubezpieczenia postoju określa:

- oddziały /pododdziały/ i środki wsparcia wyznaczone do ubezpieczenia rejonu rozmieszczenia związku taktycznego /oddziału/;

- przydzielone im pasy lub kierunki ubezpieczenia;

- organy ubezpieczenia, ich skład oraz na jakiej pozycji organizują obronę;

- jak zorganizować łączność z organami ubezpieczenia, elementami rozpoznania, z sąsiednimi organami ubezpieczenia;

- czas gotowości organów ubezpieczenia i zajęcia pozycji obrony.

Bez względu jednak na warunki, w jakich planuje się zajmowanie nakazanych rejonów docelowych, cykl organizacyjny działania sztabu związku taktycznego /oddziału/ zawsze obejmować będzie dwa okresy: przed zajęciem nakazanych rejonów oraz po przybyciu do nich.

W pierwszym okresie działania sztabu związku taktycznego /oddziału/, stosownie do przewidywanego sposobu zajęcia nakazanego rejonu, konieczne będzie podjęcie następujących przedsięwzięć:

- zaplanowanie rozmieszczenia związku taktycznego /oddziału/ w nakazanym rejonie i ubezpieczenia postoju oraz zorganizowanie rozpoznania /rekonesansu/ tego rejonu;

- przekazanie zadań oddziałom /pododdziałom/ do zajęcia wyznaczonych im rejonów oraz uściślenia tych zadań przed podejściem do planowych rejonów;

- opracowanie dokumentacji bojowej związanej z rozmieszczeniem wojsk związku taktycznego /oddziału/ w planowym rejonie.

Po przybyciu do nakazanego rejonu oficerowie sztabu związku taktycznego /oddziału/ zbierają dane o zajęciu poszczególnych rejonów przez oddziały /pododdziały/, przekazują wykonawcom zarządzenia w zakresie zabezpieczenia wojsk w nowo zajęтым rejonie ześrodkowania oraz meldują do nadrzędnego sztabu o jego zajęciu i stanie oddziałów /pododdziałów/.

Zakres działania związku taktycznego /oddziału/ oraz stopień szczegółowości realizacji wyżej wspomnianych zadań będzie różny - zależy on przede wszystkim od kompetencji poszczególnych osób funkcyjnych.

Dowodzenie oddziałami /pododdziałami/ w rejonie rozmieszczenia wojsk organizuje z SD /GSD/ związku taktycznego /oddziału/, które rozmieszcza się zwykle w środku ugrupowania w rejonie zapewniającym ciągłą łączność z wojskami i dowodzenie nimi. Obsada WSD /ZSD/ związku taktycznego znajduje się na SD /GSD/ w gotowości do natychmiastowego wyjścia.

Podczas przegrupowania wojsk związku taktycznego /oddziału/ do nakazanych rejonów, w zależności od sytuacji, mogą być stosowane różne warianty zmiany punktów dowodzenia. Na przykład WSD /ZSD/ może wysunąć się do rejonu SD /GSD/ wcześniej. Może być i taki wariant, w którym SD /GSD/ wcześniej rozmieści się w nowym rejonie. Dowódca związku taktycznego może z ograniczoną liczbą oficerów przemieszczać się do rejonu rozmieszczenia SD /WSD/, wykorzystując PPD. Łączność należy planować i przygotowywać jeszcze przed zajęciem rejonu rozmieszczenia wojsk.

Szef wydziału rozpoznawczego sztabu związku taktycznego /starszy oficer rozpoznania sztabu oddziału/ przygotowuje dane do oceny możliwości oddziaływania nieprzyjaciela na kierunkach prawdopodobnych uderzeń jego sił naziemnych oraz organizuje rozpoznanie.

Szef wydziału operacyjnego sztabu związku taktycznego /starszy oficer operacyjny sztabu oddziału/ w meldunku danych do podjęcia decyzji o rozmieszczeniu wojsk szczegółowo przedstawia:

- ocenę terenu i jego wpływ na wybór rejonów rozmieszczenia poszczególnych elementów ugrupowania związku taktycznego /oddziału/;

- rozliczenie czasu na zajmowanie tych rejonów przez poszczególne kolumny /elementy ugrupowania/;

- propozycje działań wojsk związku taktycznego /oddziału/ na wypadek uderzenia nieprzyjaciela, działalności grup dywersyjnych i desantu powietrznego, lub śmigłowców bojowych nieprzyjaciela.

Po przybyciu wojsk do planowanych rejonów według wytycznych dowódcy i szefa sztabu związku taktycznego opracowuje się dla oddziałów: zarządzenie o organizacji ubezpieczenia postoju; zarządzenie o obronie przed bronią masowego rażenia; zarządzenie organizacyjne.

W zarządzeniu o organizacji ubezpieczenia podaje się:

- ocenę nieprzyjaciela na kierunkach zagrożenia naziemnego;

- zadania oddziałów /pododdziałów/ wyznaczonych do ubezpieczenia rejonu rozmieszczenia związku taktycznego;

- organizację łączności SD /GSD/ z organami ubezpieczenia, powiadomienia i alarmowania;

- gotowość organów ubezpieczenia;

- w jakim terminie i formie meldować o rozmieszczeniu organów ubezpieczenia.

W zarządzeniu o obronie przed bronią masowego rażenia podaje się:

- możliwości i stan przygotowania nieprzyjaciela do użycia broni masowego rażenia;

- przedsięwzięcia realizowane przez sztab nadrzędny na korzyść związku taktycznego;

- zadania podległych oddziałów /pododdziałów/;

- sposób i zakres realizacji poszczególnych przedsięwzięć oraz wydzielone do tego siły i środki;

- sygnały powiadamiania i ostrzegania;
- terminy i rodzaje sporządzanych meldunków.

Do prowadzenia akcji ratunkowo-ewakuacyjnej w rejonach porażenia bronią masowego rażenia wydziela się na szczeblu związku taktycznego /oddziału/ siły, które na ustalony sygnał kieruje się do miejsc porażenia.

W zarządzeniu organizacyjnym podaje się zakres przedsięwzięć organizacyjnych związanych z: utrzymaniem gotowości alarmowej sztabu i wojsk, ochroną przeciwpożarową i szkoleniem wojsk oraz ustala się sposób wpuszczania i wypuszczania pododdziałów do i z zajmowanego rejonu.

Analiza stosowanych metod działania dowódcy i sztabu związku taktycznego /oddziału/ podczas planowania i organizowania rozmieszczenia wojsk w wyznaczonym rejonie wskazuje, że trzeba będzie często realizować wszystkie przedsięwzięcia z tym związane w dwóch podstawowych okresach: poprzedzającym przemieszczenie wojsk do wyznaczonych rejonów oraz po przybyciu do nich. Ponadto zakres działania dowódcy i sztabu związku taktycznego /oddziału/ uzależniony będzie każdorazowo od treści zadania i dysponowanego czasu.

Praca dowódcy i sztabu związku taktycznego /oddziału/ w zakresie planowania i organizowania rozmieszczenia wojsk w terenie rozpatrywana była w warunkach ograniczonego czasu oraz istnienia zagrożenia naziemnymi uderzeniami sił nieprzyjaciela. W bardziej sprzyjających warunkach, mając więcej czasu, można przyjąć taką samą kolejność działania dowódcy i sztabu jak w ograniczonym czasie, z wyjątkiem sposobu przeprowadzenia rekonesansu wybranych rejonów rozmieszczenia poszczególnych oddziałów /pododdziałów/. Rekonesans tych rejonów zwykle przeprowadza się przed oceną sytuacji, w toku oceny sytuacji lub po niej, przed postawieniem zadań oddziałom /pododdziałom/. Zasadniczą treścią rekonesansu w tym przypadku będzie sprecyzowanie zadań oddziałom /pododdziałom/ po rozpoznaniu terenu. W celu wybrania rejonu rozmieszczenia poszczególnych oddziałów

/pododdziałów/ sztab związku taktycznego /oddziału/ organizuje rekonesans.

W tym celu opracowuje plan rekonesansu na mapie w skali 1:50000 i zarządzenie dla grupy rekonesansowej /związku taktycznego/.

W skład grupy rekonesansowej oprócz oficerów dowództwa związku taktycznego /oddziału/ wchodzi grupy rekonesansowe oddziałów /pododdziałów/. Na dowódcę grupy rekonesansowej może być wyznaczony zastępca dowódcy związku taktycznego /oddziału/ do spraw liniowych.

Jak wskazuje praktyka ćwiczeń o sprawnym zajmowaniu rejonów rozmieszczenia wojsk w znacznym stopniu decyduje właściwie zorganizowana i przeprowadzona praca grupy rekonesansowej.

Z A K O Ń C Z E N I E

Efektywność działań bojowych w dużym stopniu uzależniona jest od pracy dowództw /w tym szczególnie sztabów/, zarówno w okresie ich przygotowania jak i też w toku ich realizacji. Marsz, ze względu na specyficzny - pod względem dużej dyscypliny wykonawczej - rodzaj działań bojowych, wymaga w okresie jego przygotowania dokonania szeregu przedsięwzięć planistyczno-organizacyjnych, stanowiących podstawę do postawienia zadań oraz kierowania jego przebiegiem. Stawia to przed sztabem szereg zadań związanych nie tylko z przygotowaniem tegoż przedsięwzięcia na danym szczeblu ale również stworzeniem wojskom i sztabom podległym sprzyjających warunków do wykonania otrzymanych zadań.

Zawarte w niniejszym opracowaniu zadania sztabu związku taktycznego /oddziału/ jak i też sposób ich realizacji, podczas przygotowania marszu oraz przewozu wojsk, powstały w rezultacie studiów dotychczasowych rozwiązań praktycznych i stanowią ich teoretyczne uogólnienie.

Przedstawione treści, w odniesieniu do sposobów rozwiązywania określonych problemów planistyczno-kalkulacyjnych związanych z marszem oraz przewozem wojsk należy stosować twórczo, nieszablonowo dostosowując je zawsze do zaistniałej sytuacji oraz obowiązujących w danym okresie ustaleń normatywnych.

L I T E R A T U R A

1. Regulamin walki wojsk lądowych sił zbrojnych RP, Sygn. Szkol. 636/85, Warszawa 1985.
2. Regulamin taktyczny wojsk lądowych sił zbrojnych RP /dywizja, brygada, pułk/, cz. I. Projekt, Wyd. AON, Warszawa 1992.
3. Dowodzenie dywizją /pułkiem/ w działaniach bojowych. Podręcznik, cz. II. Wyd. ASG WP, Warszawa 1983.
4. Taktyka ogólna. Podręcznik. Wyd. ASG WP, Warszawa 1988.
5. Taktyka i sztuka operacyjna głównych państw NATO. Podręcznik, cz. I i II. Wyd. ASG WP, Warszawa 1988.
6. Podstawowe kalkulacje operacyjno-taktyczne. Wyd. MON, 1988.
7. Jesieniewski H., Zabezpieczenie tylowe dywizji zmechanizowanej /pancernej/ przegrupowującej się na dużą odległość. Rozprawa doktorska. Wyd. ASG WP, 1988
8. Bednarz M., Zabezpieczenie inżynieryjne dywizji w marszu, AON Warszawa 1990.
9. Porzuczek Cz., Zabezpieczenie tylowe pułku i dywizji w marszu, ASG WP Warszawa 1989.
10. Wiśniewski J., Właściwości organizacji i prowadzenia rozpoznania w marszu w przewidywaniu boju spotkaniowego i w boju spotkaniowym dywizji /pułku/, ASG WP Warszawa 1984.
11. Galecki T., Przygotowanie kalkulacji marszu metodą uproszczonych obliczeń. Zeszyt naukowy nr 2/9/76, ASG WP Warszawa 1976.
12. Marsz i przewóz pułku. Biuletyn informacyjny nr 1/50/87, Sztab Gen. WP 1987.
13. Omówienie ćwiczenia "Lato - 82", Sztab Gen. WP 1982.
14. Bogdanowicz K., Przegrupowanie związku taktycznego na dużą odległość i wejście do bitwy. Myśl wojskowa nr 4/1981.
15. Nożko K., Wybrane problemy przegrupowania wojsk. Myśl wojskowa nr 5/1983.

16. Galecki T., Zakres pracy dowódcy i sztabu dywizji podczas planowania i organizacji rozmieszczenia wojsk w terenie. Myśl wojskowa, Tajna nr 2/1982.
17. Słownik podstawowych terminów wojskowych, MON Warszawa 1977.
18. Pszczółowski T., Mała encyklopedia prakseologii i teorii organizacji, Zakład Narodowy im. Ossolińskich Wrocław 1978.
19. Zieleniewski J., Organizacja zespołów ludzkich, PWN Warszawa 1982.

